

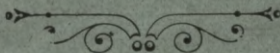
6922 mft
316 (N)

Sw. Jahna beedribas rakstu apgahdiba
(ograbi kristigu rakstu agentura).

L (P)
L 485

Moerschelmanus, F.

Wahjas speegelis.

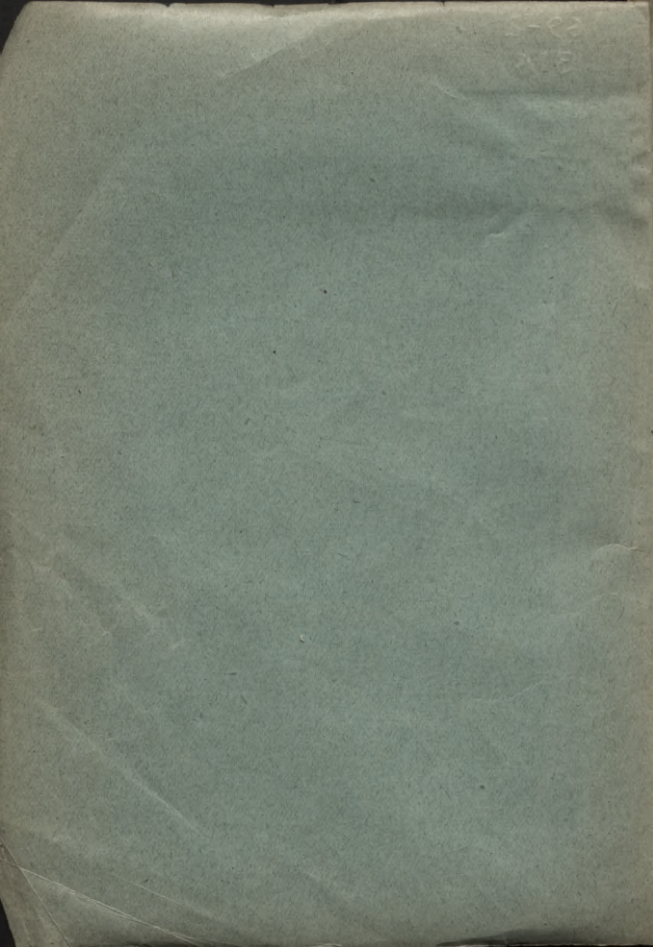

Peektais isdewums.

Rigâ 1911.

Jonck u. Poliewsky.

Sw. Zahua beedribas rakstu apgahdiba
(agraki kristigu rakstu agentura).

69-2
316

L 485

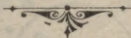
Mahjas speegelis.

Astonas runas
par kristigu mahjas dsihwi

no
profesora **D. Hoerschelmann.**

Tulkojis
K. Gaigal, Lugaschu mahzitajs.

Peektais isdewums.

Riga, 1911.
Jonk u. Poliewsky.

1953

L. V. B.	
Nr.	In. 313.741

Procep. 68. dz

XX

Drukāts Ērey drukatavā, Valmeerā.

XX

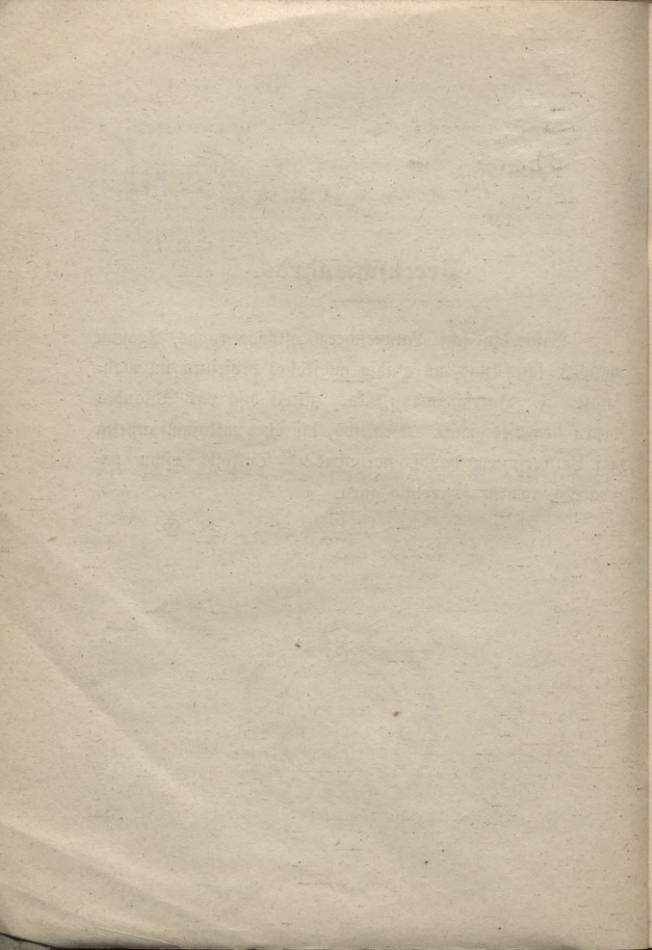

Ureekſchwahrs.

Paſneedsu ſche Latweeſcheem aſtonas runas, Igaunu walodâ ſarakſtitas no muhsu augſkolas profefora un mah-
zitaja F. Hoerſchelmann, kas zitreiſ bija par Wilandes
lauku draudſes ganu. Behlejoſ, lai ſchee tulkojumi atneſtu
ari Latweeſcheem daudſ ſwehtibas! Tulkojis eſmu pa-
ſwabadi, tomehr ſazeretaja garâ.

R. G.

I.

Mahjas tehwa peenahkums.

Lai katris dara sawu teef,
Tad mahjā wifur labi ees.

Tā leezina muhsu tizibas tehws Uuters un wina leeziba ir pateesā. Lai ari muhsu starpā mahjas dsihwe taptu labota un buhtu jauka, tad iškaidrosim pa kahrtai, kas ir katra mahjas-lozekla peenahkums, lai katrs atsihtu, ko Deews no wina prasa un kā lai winsch Deewa prahtu isdara.

Swarigakais amats mahjā ir mahjae tehwa amats. Tapehz runasim, mihtee brahti, papreeshchu par juhsu amatu, kuras Deews par mahjas tehweem aizinajis.

Bet kas tas ir par amatu, ko Deews jums ustizejis?

Redsat, wisa pafaule ir Deewa leelā mahja, nu winsch pats ir tas mahjas tehws. Schini leelā mahjā ir wairaf masaku mahju, un wisa winau saime ir Deewa laudis, wisi Deewa raditi, wisi zaur Jesus Kristus asinim atpestiti, — wisi us šwestibas eemantoschanu aizinati. Un redsat, par winau dwehseku waditajeem juhs, mani draugi, esat eelikii, katrs sawā weetā un sawā mahjā. Deews winas juhsu gahdibai ustizejis, ka jums tās buhs wina wahrda un spehta sargat, wadit, par tām nomoda buht un par winam atbildi dot.

Birmkahrt juhsu gahdibai ustizetas juhsu *ſee was*. Kad juhs Deewa altara preeſchâ tapat kopâ ſadoti, tad juhs tapat winâm par galwu eezelti tâ kâ Kristus ir tâs draudſes galwa. Tad jums tapa ſazits: tu, wihrs, tew nu wairs naw jatbild tifai par ſewi ween, bet ari par ſawu ſeeru. Tew buhs winai buht par waditaju un par dſihwi-bas zela rahditaju. Kad tu ſawu ſirdi nogreesi no Deewa un ſawas lahjas no taiſnibas un ſwehtibas zela, tad ne tifai tu pats eji bojâ, bet tu gruhdi ari ſawas ſeerwas dwehſeli poſtâ. Kad tu eſi winqi par lahrdinataju un wina zaur taru wainu nedſenâs Deewa ſwehtibai pakat, tad tu eſi winas dwehſeles ſlepkawa un krauji diwlahrtigus lahſtus uf ſewi.

Dirkahrt Deews juhsu gahdibai uſtizejis juhsu *behrnus*. Zaur ſwehtu kriſtibu wini par Deewa behr-neem uſnemti, un winſch tos jums padewis, ka jums tos buhs winam audſinat un uſturet. Juhsu mutei buhs tos mahzit, juhsu rofai tos wadit un juhsu azim par wineem nomoda buht. Juhs eſat atbildigi ari par winu dwehſelem. Juhs taf paſihſtat Deewa draudu wahrduſ, kaſ ſtan: „Kaſ apgrehzina weenu no ſcheem wiſmaſakeem, kaſ tiz uf mani“, i. i. kaſ wineem leedſ pee Jeſus nahkt un eekſch wina palikt, „tam buhtu labaki, ka tam peekahrtu pee kaſla dſirnu-akmeni un to noſlihzinatu juhrâ, wiſdſitakâ weetâ“. Juhs ſinat ari, ko taſ Kungs par to koku ſaka, kaſ pats augluſ neneſ, un ari ſawas jaunâs atwaſinas apehno, tâ ka Deewa gaiſma pahr winâm newar ſpihdet. Winſch ſaka: „nozehrt to, kam taſ welti ſtahw tai ſemê?

Tâpat juhsu gahdibai uſtizeta juhsu *ſaim e*. Juhsu kalpeem, puiſcheem un meitâm buhs pehz Deewa pawehles juhs kâ mahjas tehwuſ godat un jums paklauſit. Bet jums kâ mahjas tehweem buhs parahdit ari wineem tehwa mihleſtibn un uſtizibu. Kaſ juhsu peenahkums pret behrneem, taſ ir ari juhsu peenahkums pret ſaimi. Juhs

taf pasihstat tos Deewa wahrduš, furus wińsch uš teem runa, kaš eezelti, lai pahr ziteem nomoda buhtu un tos waditu. Wińsch řaka ta: „Rad es uš to besdeewigo řaku: tu mirdams nomirři, un tu nemahzi to besdeewigo, lai no řawa launà zela atgreeschàs, tad taš besdeewigais nomirs řawà nořeegumà, bet wina ařinis es prařišchu no tawas rořas“. Un řheem wahrdeem buhš peepilditees pee řatra mahjaš tehwa, kaš negahdà par to dwehřelèm, fureem taš par galwu eezeltš.

Tà tad juhš redřat, miřtee brahři, řahdu leelnu, řwehtu amatu Deewš muhřu mahjaš tehweem uřtizejįš. Mehš eřam pelni un piřřehři, nabaga grehřineeki, bet ar řcho amatu Deewš mumš řroni galwà uřlizis un muhš goda drehbem apgehrbis, řa mumš wina wahrđà buhš buht par fungeem un galwàm par tam mahjàm, furas wińsch mumš uřtizejįš.

Bet tiř pat leelš řà muhřu amats ir ari muhřu at-bilđiba. Řam dandř ir dots, no ta ari dandř top prařitš.

Bet řà tad nu ir ar muhřu mahjaš dřihwi, laulibu, behrnu audřinařchannu uu řaimes pahrwaldiřchannu?

Mehš eřam řristigi laudiš. Muhřu leelais, řwehtais un řchehřligais mahjaš tehws naw neřo nedaritu atřtahřįš, řa wińsch nebuhtu řawu řaimi řcheit wirš řemeš zaur bauřlibu un ewangelijumu par řawu řwehtu tautu řagatarwojįš. Wińsch muhš zaur řawa dehřa ařinim atpeřtijįš zaur uhđeni un garu atđřemdinajįš, ar řaweem wahrdeem apgaismojįš uu zaur řchehřlařtibas darbu řewim audřinajįš. Wińsch muhřu laulibu řwehtijįš, muhřu behrnus par řaweem behrneem uřnehmiš, muhřu jaunekřus mahřijįš, un muhš wiřus řà taš labais gans řargajįš. Tapehř buhtu jadomà, řa nu wiřš muhřu řarřà ir labi, jo Deewš ir wiřu da-rijįš, řa muhřu dřihwe buhtu gaischa uu řwehta. Bet wina řwehtįřchanas nodomš newar pee mumš peepilditees, nedř wina řchehřlařtibas darbš augřus neřt, řad mehš no řawas

puses nekājam wina Garam eefsch ſewis un ſawām mahjam waldit. Kā tad nu ir tāni ſinā ar mums? „No wīnu angļeem jums tos buhs paſiht“, ſaka tas Kungs. Zil dands laulibu ir tagad muhſu ſtarpā, kur wihrs pateefibā ir ſewas galwa eefsch Kriſtus, kur Kriſtus mihleſtiba wihru un ſewu ſaweeno, kur meers wīnu ſtarpā walda, tā ka wīni nahwes ſtundinā weens uſ otru war ſazit: „Tu eſi bijis man par preeku un ſwehtibu wifus tos gadus, kuru mehſ kopā eſam nodſihwojuſchi“, tā ka wīni war leeziņāt: „Mehs neweens neeſam otram launa wahrda ſazijuſchi, jeb kad daſchas erraſtibas ir gadijuſchās, tad tomehr ſaule pār muhſu duſmoſchanos naw uogahjuſi?

Jeb zil dands behruu ir muhſu ſtarpā, kaš ar ihſtu paklauſiſchānu, mihleſtibu un godinaſchānu ſaweem wezakeem atlihdſinajuſchi wifus tos puhlinus, kuru wīni ſawu behruu deht redſejuſchi? Tehws ſtrahdā waiga ſweedrōs, ka wīneem gahdatu uſturu un drehbes, wīnus audſinatu un ſkolotu; tas puhlejās un zihnās, lai wīneem kahdu mantojumu atſtahtu, — un mahte ruhpejās un ſtrahda, ſaimneeko un ſagatawo deenām un naktim, bet kaš ir wīnu alga?! Jeb kā ir ar muhſu jauneem laudim? Waj tee turās uſ taiſuibas, ſchlihtibas un paſemibas zela? Waj tee paklauſa wīneem un padodahs ar mihleſtibu un godaſchānu to wadiſchanai, apatſch kuru pajumta tee dſihwo, pee kuru galda tee ehd, un kuru wadiſchanai Deews tos padewis?

Wihſtee draugi! Atbildat paſchi uſ ſchām jautajſchānām. Un kad eš atbildu, tad ſakat, waj tas ir pateefiba waj meli! — Waj tahdu laulibu naw muhſu ſtarpā, kur kahſas un pirmās nedelaš ir bijuſchās weenigais mihleſtibas laiks? Bet tad ſirdis apzeetinajās, top aukſtas un nebehdā wairaf weens par otru, kā diwi wehrſchi, kaš kopā ar. Par laimi wehl jatur, kad meers netop trauzets, kad duſmu nguns netop walā, jeb kad tas ari mahjā deg, ka tas

tomehr pa skursteni ahrâ neiſſitâs un zitu azis nespîhd. Un waj ari tahdu laulibu deewamschehl naw, fur strîhdi un kari weenumehr vreekschâ un pakalâ, fur ſchi Deewa eezeltâ dſihwe par elles dſihwi pahrehtuſees?

Un kahda tad ir muhsu behrnu dſihwe? Kahda ir winu pateiziba, un kahdi ir wezaku puhlinu un audſinajchanas augti? Atbildat paſchi, juhs wezaki! Waj juhsu alga daschkahrt naw behdas un aſaras ſawu behrnu deht, kas juhs ſmahde un apfauno, ja, deewamschehl, kas ſchad un tad jums pat ſiteenus dod?

Waj wiſi tehwi un wiſas mahtes wehl atrod nespêzibas deeninâs pajumtu behrnu mahjâs? Un kad wineem wehl faktiſch top atwehlets, waj tad wineem naw daschkahrt pat kâ ubageem waj ar teefas palihdſibu maiſes gabaliſch no behrna galda japraſa, nabagu maiſe jaehd?! Waj ari pee mums naw daschkahrt tee wahrdi pateefiba: „Weens tehws gan uſaudſina ſeſchus behrnus, bet ſeſchi behrni nespêhji weenu tehwu uſturet?“

Un kad mehs beidsot wehl ſahktu no ſaimneekem leezibu praſit par jaunektu uſpuhschanos un beſtaunibu, par kalpotaju beſruhpihu un pretoschanos, tad buhtu gan ko klaufitees! Es ſinnu gan un pateizu ſawam Deewam, ka muhsu ſtarpâ ari tahdu mahju netruht, fur wihra un ſeewas mihleſtiba kâ mahjas-ſaulite ſpîhd un wezaku ſwehtiba pahr behrneem naht kâ raſa pahr druwam, un behrni un kalpi deewbijigi un godigi dſihwo it kâ pukites ſeed laukâ, bet waj mehs waram ſagit, ka dauds tahdu mahju buhtu muhsu ſtarpâ?

Un no ka tas naht?

Eche atbild warbuht daschs: „tas naht no ta, ka muhsu laikâ ſaimneekem tik dauds ruhpes un naſtas uſtrautas: jamozâs deenâm un naſtim, lai tikai rente un pirſchanas prozentes taptu ſamaſfatas, ſaimes algas ſagahdatas, behrni uſaudſinati un iſſkoloti. Un gahjeju

mofas un ruhpes ir wehl desmit reis leelafas! No ta tas naht, fa ufturas ruhpes wifu zitu aprij, ta fa laulatu lauschu mihlestibai laika neatleef un .pvdofchanas un meers juh. Ta pascha eemesla deht noteef ari, fa behrni famus wezafus aismirst un winus wairs nespehj ufturet, kad wineem pascheem jaw pulzinsch skreen pakaf". Zeb ziti faka: „Ka wezaki sahlf apfahrt blanditees, ta ir daschfahrt winu paschu waina. Kapeh3 wini atdod famu mahju preekschlaika behrneem, kad wini paschi wehl spehj mahju waldit? Kad groschi rejij is rokam isdoti, tad esi meerà ar to, kas tew no schezlastibas top dots". Un daschs faka par faimi: „Kas winus tagad wairs war sawaldit, kur faimes truhkums wisas pusēs walda? Gruhti ir pat darbadeenàs no wineem paklausichanu panahft! Ja tu winus gribi wehl zità laikà waldit un wineem apfahrt-blandichanos un wasafchanos sunu modè noleegt, tad tu paliksi bej kalpotajeem!

Ja, daschs pateesibas graudinsch ir gan tawòs wahròs. Lai ufturas raifes netaptu jo leelas, tad leez wehrà: „Eepreeksch gahda par deenastu un weetu, kur wari seewu ufturet, un tad nem seewu". Un wezakeem der nemt wehrà: Newel3 agrafi swahrkus semè, eekams tu neeji gulèt — labaki ir, fa tu behrneem maifi lausi, neka kad tu winu maifi ehdi". Un faimneekem jau faka wezais Salamans: „Kad kalpu no pirmà gala islutina, tad tas pehzgalà par paschu dehtu grib buht," un ja wisi pehz schàs mahzibas daritu, tad ari wiseem no ta labums buhtu.

Bet mani mihtee, to fakui, is fa isaug nifna lauliba, nifni behrni un nifna faime, mums buhs tomehr dsitaki meklèt.

Un kad juhs fakat: ta jaw ir tawa waina, fa seewas naw deewbijigas un pasemigas, fa behrni un kalpi naw paklausigi, — tad schinis wahròs ir atkal dauds pateesibas graudiu, jo kas grib winus par bewainigeem turet un

wiau wainas un truhkumus apsegt? Bet to taf juhs ari sinat: fur nelahgs sars isnahf, tur tas nahf pa leelakai dalai no weza zelma. Juhs schelotatees par seewam, behrneem un saimi. Ut, apskatatees labi! Waj tee nelabee augli, fo juhs pee wineem atroat, naw juhsu paschu sehiti un audsinati? Kas nahtras audsina, tas rofas sadedsina; kas wehju sehj, tas wehtru plauj.

Un kad nu rofa suhrst un wehtras tewi frata, tad saki: tagad Deews maui mahja, no saweem augleem sewi paschu pasiht. Tad sit pee sawam kruhtim un saki: es sawu mahjas tehwa amau slinkojot esmu apsmeekla lizis, es to selta wainagu, fo winsch mau galwa lizis, ar dubleem esmu apsehijis. Es neesmu bijis ihsts mahjas tehws, mahjas galwa, mahjas preesteris. Es neesmu seewai to turejis, fo pee laulaschanas solijos, neesmu behruus ihsti audsinajis, esmu tos reisam lutinajis un tad atkal sakaitinajis. Es neesmu bijis saimei ihsts wadonis, waldneeks un tehws. Mastas un gruhtibas, fo tagad sawa mahja sajuhtu, ir manas pascha bestruhpibas un manu paschu grehtu alga.

Bet mihtee brahti, pahrbandisim to leetu wehl dsitaki! No ka tad nahf wisa ta mulkiba, nespehziiba un nederiba, ar fo paschi sewi apjuhdsam? Kapehz tas ari noteef pee teem, kas pateesiba grib ihsti mahjas tehwi buht un wisu ispildit, fo wiau amats wineem usleef? Dajchs zenschas gan pilnigs buht un pilnigaks tapt, bet tas ir ka kahds zilweks, kas uhdeni grib dabut, bet akas zaurumu aistaisa zeeti, kas gaismu grib redset, bet swezi neeededsina. Es saku skaidri un drofchi: neweens newar no sew pascha to ispildit, kas ir mahjas tehwa ufderums. Ka dabigs zilweks, kas no sewis pascha dsihwibas zelu nepasihst, war otram scho zelu rahdit? Ka tas, kas par sewi nespehj nomoda buht, ziteem war buht par audsinataju un waditaju? To apleezina ari Deewa wahrdi skaidri un gaischi:

„Waj affs aflam zefu war rahdit? Waj tee abi nekriis bedrê?“ Un: Ja tas Kungs to namu nenstaisa, tad darbojās wolti, kas pee ta strahda; ja tas Kungs to pilsehtu neapfarga, tad tas fargš waltē wolti“. Un Jēsus šaka: „Beš manis juhs neneeka nespehjat darit“.

Ja tu gribi, mihtais draugs, ka tawa lauliba, mahjas dšihwe, behrnu audsinaschana un šaimes waldischana labi weizās, tad gahda wišupirms par to, ka tawa pašča širds un dšihwe atjaunojahs un top šwehta, ka tu topi par Kristus tizigu mahzekli, Deewa behrnu un šwehtā gara dšihwofli. Ja efi šawa Pestiitaja meefas dšihwš lozekliš, tad — tad tikai wari buht; šawai šewai un mahjai ihšta galwa ja efi pats debešstehwa paklausigs behrns, tad wari ari šawus behrnus winam audsinat; ja pats efi tapis šwehtā gara dšihwofliš tad wari ari šawu mahju winam par šwehtu dšihwofli šataisit. Žitada pašpamata naw, uš ka tu wari šawu darbu eefahkt, žitada awota naw, no ka tew un tawam namam nahkt dšihwibas un šwehtišchanas špekš.

Weena wajaga, to weenu
 Mahži, Kungs, man apdomat!

Tā dšeed drandse pehž Kristus wahrdeem. Un tam weenam, kas wajadšigs, ka tu topi eefšch Kristus jauns žilweks, tam dšenees pakat, to mahzees, — tas weeniği dšeedina tewi un tawas mahjas dšihwes wainas.

Kad juhs to atšihstat, to tizat, tad wišš war labi eet. Kad juhs to netizat, neatšihstat un nedšenatees tam pakat, tad darat šo gribat tad wairs nepaliğdš nefas, juhs un juhsu mahjas eet bojā, — un no jušš top prašitas to ašinis, kas zaur juhsu wainu aišeet postā.

Un, mihtlee brahli, eš tizu un zern drošchi, ka juhs negribat buht ne pašču, ne šewas, ne behrnu, ne šaimes wišniknakee cenaidneeki, bet ka juhs nemšeet preti to

palihdsibn, ko Deews jums pasneedi. Un' ja tu nu prafi: „tur tad es dabuju to weenu, ka man wajaga: tizibu, atjaunoschanu, swehtischanas spehku? tad mums uj to ir atkal sfaidra atbilde no Deewa pascha dota, kas nemelo un newit: „Tiziba ir no sludinaschanas un sludinaschana zaur Deewa wahrdu“. „Mehs newaram ar sawu paschu spehku un sapraschanu uj Jesu Kristu, sawu Kungu, tizet nedi pee ta nahft, bet tas swehtais gars muhs zaur to ewangelijumu aizinojis, ar sawam dahwanam appaifmojis, ihstena tiziba swehtijis un ufturejis“.

Sche juhs dsirdat, ko Deews muhsu Kungs un muhsu draudse weena mutē apleezina: Tiziba un swehtais gars nahf ij Deewa wahrdeem.

Ja tu tad prafi: „Kur es dabuju few un sawai mahjai ihstu gaismu, atjaunoschanu un swehtischanu?“ tad uj to ir tiikai weena weeniga atbilde: „Tu dabu to ij Deewa wahrdeem“. Kam auis dsirdet, tas lai dsird: „Tu dabu to ij Deewa wahrdeem!“

Kur Deewa wahrdi top pareisi leetati, tur nahf swehtais gars pee mums; tur swehtais gars walda, tur ir kristiga dsihwe, tur mehs un muhsu saime efam Deewa laudis. Kur Deewa wahrdi netop leetati, tur ari naw swehta gara, un kur swehta gara naw, tur ari naw kristigas dsihwes, tur neefam ne mehs, ne muhsu saime Deewa laudis, bet wella kalpi.

Juhs gribat kristigi zilwefi, gribat Deewa laudis buht, tad es jums saku Deewa wahrda, no ka es un juhs efam sawus amatus dabujuschi: jums ari sawas mahjäs buhs Deewa wahrduš leetat. Jums buhs to darit, jo ta ir Deewa, juhsu skunga, pawehle.

So ta saka tas kungs: „Schee wahrdi, ko es tew pawehlu, lai tew eet pee sirds, un tew buhs toš saweem behrneem peefodinät un no teem runät“. Un tapat saka tas Kungs Jesus: „Meklejat rakstös — tee paschi leezibu

dod no manim;" un apustuls Pahwils saka: „Kristus wahrds lai miht bagatigi juhfu starpã“. Ta tad ir Deewa skaidrã un stiprã pawehle. Un ja tu efi wina kalps un winsch taws skungs, tad tew wina pawehle jaispilda. Sche neder nefahda ajsbildinaschanãs: Es ne-protu Deewa wahrduš pareisi leetãt, man naw laifa, mana šaime ar teem naw apradufi, es kaunos jaunu fahrtibu šawã mahjã eewest“. Wišas tahdas ajsbildinaschanãs ir weltigas. Kur ir fahrtiba, mihlestiba, bads un šlahpes pehz Deewa wahrdeem, tur issuhd wišas ajsbildinaschanãs, — bet kad tew ari tãs atšihšchanãs naw, kahdu šwehtibu Deewa wahrdi tew atneš, tomehr tew buhs tos leetãt uš Deewa pawehli. Un ja tu to nedari un wehl leelees: „Es esmu Deewa wahrda mahjã tehws un galwa“, tad tee ir meli. Kad tu Deewa pawehli neispildi, tad tu nestahwi apatsch Deewa, bet šahtana waldischanãs. Tad newalda tawã mahjã gaišma, bet tumšiba; tad tur naw šwehtã gara dšihwollis, bet kaunã gara pereklis; tad tur naw ne šwehtibas ne meera laufs, bet noschellojama tumšibas weeta, kur grehki waitrojas un aug. Un lai ari walditu rihkštes un rungas, tomehr tee ilgaki nepalihds, kã tik kamehr ahda šwilst; jaunu prahtu tu newari ar rihkštem neweenam eepotet.

Tapehz, mihlee brahli, apichehlojatees par šawãm dwehšelem un apnematees Deewa wahrduš katrã mahjã uštizigi un ušzihtigi leetat.

Un ja tu nu praši: „Kã tad to lai isdaru, no kahda gala lai eesahku?“ tad gribu mehginãt, tew uš to padomu dot.

Bihbeli no eesahkuma lihds galam un katra grahmatu nodalu pehz nodalas zauri lafit, ir gan labi un derigi, un to lai dara katrš pats šawas dwehšeles pamahzišchanãs un pamodinaschanãs labã, bet mahjãš deewkalpošchanãs turot ir labaki, ũwehletus gabalus nemt, kas tad kã iddeenišhta

gariga bariba top zelta preefšhâ. Tâ fauktâ familijas bihbele mums uš to nahf palihgâ, kuras peelikums šatur katras deenas rihdôs un wakarôs lasamos bihbeles gabalus. Daudš laika uš tahdu lafiſchanu newajaga. Un ja weens waj otrš darba deht nebuhtu mahjâ, tad tomehr neatmetat kopigu Deewa wahrdu lafiſchanu. Gezetat ſchahdu mahjas likumu: kâ katru deeru meefai maiſes wajaga, tâ lai ari dwehſele dabu katru deenu ſawu baribu. Un kad ari dwehſele ſahkumâ wehl tahdu badu neſajuht un daſchu labu reišu warbuht aiš ſlinkuma tahda kopiga deewkalpoſchana neiſuahf, tad tomehr tam nebuhs iſ-nihzinât ſahrtigu deewkalpoſchanu mahjâ. Wiſiſfakâ deewkalpoſchanas ſahrtiba lai ir ſchi: dſeeſma, laſamais gabals, tehwa-reiſa un ſwehtišchanas wahrdi. Dſeeſmu war ari preefšhâ lafit, kad dſeedataju truhſit.*)

Ja juhs to dariſit, teeſchâm neiſſakams labums un neiſteizama ſwehtiba jums no ta atlefs! To ir tiſ un tiſ daudš peedſihwojuſchi un eš pats to ſawâ mahjâ ari eſmu peedſihwojis. Un tam tâ buhs buht, jo Deews pats to ſawôs wahrdôs apolijis ſazidams: „It kâ leetus un ſneegš no debeſš kriht un turp neatgreeſchâš, bet ſlapina ſemi un dara wiaw augligu un ſaſojam, kâ to dod ſehklu ſehjejam un maiſi ehdaſjam, tâpat buhs mans wahrds, koš no manas mutes iſeet, taš neatgreeſiſees pee manim tuſkšš, bet dariš to, kaš man patihf, un iſdoſees labi, par ko eš to ſuhtu.“ Tâpat wiwſch ari ſaka zitâ weetâ: „Wiſš rakſts no Deewa eedots ir derigš pee mahjiſchanas eefſch taiſnibas, lai taš Deewa zilwekš ir pilnigš, uš wiſu labu darbu pilnigi ſataiſitš“.

*) Tulkotaja peeſihme: Preefſch mahjas deewkalpoſchanas eeteizama ſekofcha grahmata: Spenglera zela ſpeekis: Puhgſchanas uš iſkatru gada deenu. Pahrtulkoišš F. Schironš (855 lap.). Eeſehjumâ 1 rbl., glihtâ eeſehjumâ 1 rbl. 25 kap. dabu-
jama Rigâ, Leelâ Smiſſchu eelâ Nr. 29 pee L. Hoerſchelmann.

Juhs teeschàm atsihseet, ka schàs apsolischanas naw weltigas, bet peepildàs pee katra, kas ir ustizigs Deewa wahrdu leetashanà, un kas to nedara, kà kahdu ahriqu eeradumu azis mahnot, bet lasa ar apdomu, to nem pee firds un lauj Deewa garam pastrahdat laboschanas un swehtischanas darbu. Deewa gars tad padara eeksch jums, to neweeos no sewis pascha nespehj. Winsch padara juhs par jauneem radijumeem eeksch Kristus. — Uu ja tu esi tapis zaur tizibu jauns radijums, dsihws lozeklis pee Kristus meefas, tad ween tu wari tayt par ihstu mahjas galwu un tehwu. „Dsenatees papreekschu pehz Deewa walstibas un pehz wina taisuibas, tad jums wisas schàs leetas taps peemestas“, jafa tas Klungs. Schee wahrdi peepildàs ari pee mahjas tehwa. Kristus wina dsihwiba, wina walstiba un wina taisuiba ir swarigakà leeta, ta grunts, uj ka wisas zitas leetas stahw, no ka wijs tew teef, kas tawu mahjas dsihwi aplaimo un swehti.

Schoreif lai mums peeteef, ka ar scho grunti esam labi eepafinnschees. Turpmat runasim plashaki par to, kahdus anglus ta atuef mahjas dsihwei, kà nj scho pamatu top dibinata un swehita lauliba, behrnu audsinaschana un saimes waldischana. Galwenakà leeta ir, ka grunts stahw stipri. Zitadi wijs taws darbs weltigs un gahschàs kopà kà mahja bes pamata.

Tapehz, mihtee brahli, es luhdsu un pastubinu juhs, es pawehlu jums Deewa wahrda, ka juhs scho ihsto stuhra atmeni sawàm mahjàm leekat par pamatu un sewi paschus uj to dibinajatees. Tas ir Kristus, muhsu Klungs. Winsch nahf jums par labu ar saweem wahrdeem. Apsolat tad winam un man uu weens otram, ka juhs gribat wina wahrdu leetat ar leelafu dedsibu uela lihds schim. Sakhaf to tulit rihtà! Uu lai nefas juhs pee tam neaiskawè! Ja kahds ari beskaunigi nj jums raudstos, juhs issmeetu waj jums kaunu uskrautu, tad turat to par godu, kad jums

Handwritten title

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

ta Kunga dehl kauns janes. Ta Kunga kalpi juhs esat, no wina juhs sawu mahjas tehwa amatu esat dabujuschi, winam jums reis atbilde jadod, — tad taf ispildat wina pawehli, dsenatees pakaf wina palihdsibai un swehtibai un paleekat pee Jozuu's leezibas: „Es un mans nams, mehš kalposim tam Kungam“. Ja, tas wisuschehligais Deews pats lai ir jums par palihgn un jums dod, ka gribat un spehjat darit wina labo prahtu! Winsch lai swehti juhs un juhsu mahjas ar sawu bagato schehlastibu! Amen.

II.

Par laulibu.

Schoreis runasim par laulibu. Juhs, mihtee laulatee draugi, pasihstat paschi scho kahrtu, par furu gribam runat, sinat, kahda ta ir, esat paschi to ismehginajuschi un warat katrs par sawu laulibu leezibu dot.

Kad katrs tagad gribetu pazeltees un leezinat, ko winsch sawa lauliba peedsihwojis, ko tad mehš dsirdetu?

Dajchs labs sazitu: „Ta ir wismihlakā un jaukoka kahrtu wirs semes. Kad es no lauka nahku un jaw uo tahleenes eeraugu sawas mahjas juntu, tad firds man pukst no preeka; tur atrodu sawu mihlo laulato draudseni un sawus behruinus, is wiku azim man spihd Deewa mihlestiba preti, — Deews man tur klahj sawas swehtibas galdu un meers un preeks tur ir mana bariba“. Dajchs atkal saka: „Melaimigakas kahrtas naw wirs semes ka mana laulibas dsihwe. Wisur ir labi, bet lihds ka sawu mahju no tahleenes eeraugu, tad firds man pahrwehrtas

un meers un preeks man suhd. Par frustu un mofam man ir mana seewa, par firdsehsteem un nastu mans behrnu pulks, par elli mana mahjas dsihwe. Sirdsfahpes un errastibas ir mana ifdeenischka bariba“.

Dascham ir laulibas dsihwe Deewa dsihwoklis pee zilwefeem, dascham atkal sahtana pereklis; dascham paradise, dascham elle. Daschs atkal nedod nekahdu leezibu; ne tas usteiz, ne tas smahde; ne tas prot sazit kaut ko labu, ne ari ko launu par sawu laulibas dsihwi.

Ta tad zilwefu leeziba nestan kopā; wajaga tadeht leezibu prasit, kas ihstenu pamatu dod, un tahdu leezibu dabujam no Deewa; Deews mums saka, no kureenes lauliba nahkusi, ka ta turama, un kahda swehtiba no tas war nahkt.

Pee katras leetas ir swarigakais, no kureenes ta ir nahkusi, us kahda pamata ta stahw. Laulibas pamats jaw senos laikos likts; ta ir wezaka nekā kaut kahda kahrtā wirs semes. Winas pamats ir stiprs, jo Deews pats to ir lizis. Gesehkumā winsh saka: „Tas naw labi, ka zilweks ir weens; es darišhu tam palihgu, kas ap winu buhs“. Un wina pašā roka šho palihgu ir sagatarwojuse; wina pašā roka pirmos laulatos laudis swehtijuse, un wina mute us teem runajuse: „Anglojatees un wairojatees un peepildat semi un pahrwaldat to.“ Ta tad redsam, ka lauliba ir swehtā kahrtā, jo Deews pats to ir eezehlis; ta ir swehtīgā kahrtā, jo Deews pats to ir swehtijis. Un šhi swehtā un swehtīgā kahrtā ir ari no Deewa pahr pahrim godatā kahrtā, jo Deews sihmē un rahda mums zaur laulibu ka speegelī sawu draudību ar saweem laudim, Kristus sawu saweenoschanos ar sawu draudsi.

To pašā pamatu, ko winsh eesehkumā laulibai lizis, to pašā winsh katram pahrim no jauna lizis, kad wina wahrds tos saweenoja; to pašā swehtību, ko winsh Adamam un Gewai isdalija, winsh ari mums apsolijis, kad winsh

muhfu laulibu fwehtija, un to paschu godu, to senôs laikôs, dewis, winsch ari mums dod us wihreem fazidams: „Efat feewâm par galwu kâ Kristus ir draudses galwa,“ un us feewâm: „Mihlejat un godajat fawus wihrus, tâ kâ draudse Kristu godâ un winam ir pallausiga.“

Lauliba ir fwehtiga lahrta. Kad mehs to leezinajam, tad mehs ar to wis nesakam, ka ta neko zitu neatnes kâ tilai preeku un weeglu dsihwi. Tas waretu til tad buht kad mehs paschi buhtu pilnigi schlihti un fwehti, bet mehs efam grehzigi zilweti un fur grehts ir, tur ari ir behdas un nastas.

Tahdas behdas un nastas Deews ari jaw pirmeem laulateem laudim nolizis, us wihru fazidams: „Waiga fweedrôs tew buhs fawu maisi ehst“ un us feewu: „Ar fahpêm tew buhs behrnus dsemdêt.“ Ari scho sodu Deews mums ir uslizis par fwehtibu, jo grehzigs zilwets newar zitadi kâ zaur dauds behdâm debeju walstibâ ee-eet. Kad jums, laulateem draugeem, tadeht krusis un behdas janes, tad nedomajat: nu Deews muhs ir aismirsis un no fawas apsolitâs fwehtischanas atfahpees. Teescham ne! Ihpaschi tad winsch juhs peemin fawâ tehwa mihlestibâ un fataisa fwehtibu jums nu juhs us fwehtibu. Tad winsch jums mahza ar Dahwidu fazit: „Birms es tapu pasemots, tad es alojos, bet nu es turu tawu wahrdu“ un „tawa labâ roka mani satur un tawa laipniba mani paugstina.“ Un waj juhs neefat peedsihwojuschi, ka taisni tâs paschas nastas, kuras winsch laulibâ leel nest wihram un feewai, it ihpaschi muhsu dwehjelêm atnes labumu? Waj juhs, wihri, to neefat atsinuschichi? Puhlini un raifes, kas feewas un behrnu labâ Jareds, mahza mums, sewi paschus aisleegt un ziteem dsihwot, un audsina mihlestibu us zilwekeem un zeribu us Deewu.

Un waj jums feewâm naw katru reisu, kad Deews juhs wed zaur nahwes eeleju kâ pa schauru tiltu, jums breefmu stundinâ rahda, zil turu jums juhsu gals war buht,

un juhs tomehr no nahwes isglahbj un ar jaunas mihlestibas dahwanam eepreezina, — waj jums tahdi peemekleschanas laiki naw bijuschi par wisstiprako usmodinaschanu un leelako swehrtibu?

Lauliba ir no Deewa un wisa mihlestibas leezibas lauliba ir Deewa dahwanas. Bet ar Deewa dahwanam ir weenumehr ta: kas winas labi janem un leeta, teem tas top par swehrtibu: kas tas nizina un neleetigi leeta, tam tas top par sodu. Par deewbijigeem laulateem laudim pasneedi Deewa wahrdi jauku dseesmu: „Swehtigs tu esi, tew gan labi flahjas; tawa seewa buhs ka auglign wihnafoks ap tawu namu, tawi behrni ka eljes sari ap tawu galdu: rangi, ta taps swehrtits tas wihrs, kas to Rungu bihstas.“

Bet preeksch besdeewigeem un netaisneem pahrswehrschas schi leeziba ta: „Melaimigs tu esi, tew gan flikti flahjas; tawa seewa ir ka ehrtichku kruhms ap tawu mahju, tawi behrni ir ka dadschi un ehrtichki ap tawu galdu: rangi, ta ir nolahdets tas wihrs kas to Rungu nebihstas.“

Nu juhs sinat no lam tas nahf, ka zilweku domas un leezibas par laulibu ir tif daschadas, ka lauliba dascham ir wisleelatais preeks, dascham atkal wisjmagata nastu. Bet mehš tal gribetu wisi, ka lauliba mums buhtu par swehrtibu. Un scho swehrtibu Deews mums grib dot, kad pehz wina prahta lauliba dodamees un pehz wina prahta schini kahrtu dsihwojam.

Rahdam tahdehl buhs buht laulibas sahsumam?

Ahdamu un Gewu Deews pats kopu sawedis un par pahri saweenojis. Swarigata leeta ir wehl tagad, ka lauliba top sahka Deewa wahrda, ka winsch pats sawu „ja“ un „amen“ us to sata. Bet fur nu atrodam skaidru Deewa leezibu, zaur ko winsch mums dara sinamu, ka ta lauliba, ko gribu sahkt, ir pehz wina prahta un tas zilweks, ko gribu par draugu nemt, no wina man ir nowehlets? Deews atdara wehl tagad daschadi sawu muti un dod mums leezibu, kad mehš tikai protam wina leezibas wehra list.

Wisch dara mums sawu prahnu sinamu 1) zaur muhsu weza feem. Bezaku swehtiba ir Deewa swehtiba. Swehtee raffti jafa: „Tehwa swehtischana zel behrneem stiprus namus, bet mahtes lahsti tos noplehsch lihdi pascheem pamateem.“ Kas gan waretu jums, kas paschi wehl esat jauni un neprahntigi, labaku padomu wirs semes dot, ja ne tehws un mahte? Bei winu swehtibas lauliba newar labi isdotees. Kad wini netop prasiti, ar wineem wirs netop pahrrunats, kad gala winu atlauschana daschahrt tilai us peespeeschanu top prasita, kad jaunais pahris jau sawa starpâ weenojees, jau bruhthes mahziba gahjis, tad tur nefa laba neijnahl. Tew buhs sawu tehwu un sawu mahti godâ turet un wineem paklausit, schis bauflis paleef spehka preeksch behrneem ari tad, kad tee lauliba dodas.

Bet ar to wehl nepeeteef, Deews jums dara sawu prahnu sinamu 2) ari zaur juhju paschu firdi. Rahdu leezibu mums nu buhs sawa firdi atrast, no ka atsihstam Deewa prahnu? Raudsifimees us pirmo laulato pahri! Ahdams neatrada neweena wisa pasaulê, lai gan ta bija rotata ar paradises godibu un jankumu, kas ap winu buhtu jeb winam lihdsigs buhtu, kas wina firdsmihlestibas ilgoshanos bu! tu apmeerinajis. Tod Deews tam peeweda Gewu. Un raugi, nu tas jafa: „Das ir kauls no mana kaula un meesa no manas meesas.“ Un tas Kungs jafa: „Tadehl wihrs atstahs sawu tehwu un sawu mahti un peekerfees pee sawas feewas.“

Tâ tad feewai, laulatai draudfenei buhs zilwekam dahrgakai buht par wisu zitu wirs semes, mihlakai par tehwu un mahti, brahti un mahsu. Tâ jafa ari muhsu katkisms: „Skweenam buhs sawu laulatu draugu mihlet un zeenit.“

Pahrbaudi nu labi sawu firdi, tu, kas gribi lauliba dotees, waj tew ir ihsta mihlestiba us to, ar fo tu gribi faderinatees. Es jafu: „Waj tew ir ihsta mihlestiba,“ bet

newis meefiga mihlestiba, kas raugas uš meefas flaitumu un jaukumu. Tas šavihst un iſnihst drihs. Ari tahda mihlestiba neder, kas tikai raugas uš pilnu puhru un naudas mafu. Ja nauda tawa bruhde, tad meers wehja. Newis bruhdes flaiſto gihmi, ne ari winas leelo puhru, ne ari winas augſtako fahrtu tew buhs mihlet, bet winas ſirdi, dabu, prahtu un dwehfeli.

Prezigs un iſchalls mahja,
Kaunigs un glihts laukâ,
Kluſs un paſemigs baſnižâ,
Uſtizigs un prahtigs darbâ,
Godigs un deewbijigs katrâ ſinâ.

Kas tahdu atrod, tas tam war droſchi rofu ſneegt, un ar wihu laulibâ dotees. Un lai tew tahda droſchiba waretu buht, tad eſi nomodâ! Ahdamam un Gewai bija paradife pilniga atſiſchana. Wini redſeja weens otru un paſina weens otru tuhliſt zaur zaurim. Mums aiſeet labs laiks, kamehr weens ar otru ihſti eepaſihſtamees. Kas pa faklu un galwu ſkreen laulibâ, tas drihs noſchehlo un raud. Prezefchans laiks ir ihſs, bet laulibas laiks ir garſchs. Muhsu apſoliſchanas, muhsu „ja“ nahk ahtri par luhpâm, bet tad Deews ſawu „ja“ un „amen“ uš to ſazijis, tad ta top par ſaiti, kas muhs ſaweeno lihdi nahwei.

Waj tad tas naw neprahtigs un traks, kas weegl-prahtigi lez laulibâ, nefa neſinadams, nemas to nepaſihdamas, ko par ſewu nem waj pee ka eet? Tew ir palihgs waja-dſigs mahjas ſaimneežibâ, ziti tew ir to waj to eewehlejuſchi, tu redſi wihu ſawâm azim warbuht bruhdes mahžibâ pirmo reiſu, un tu ušdroſchinajees ar wihu ſlehgt deribu ne tikai uš weenu waj diweem gadeem, ne — uš wiſu ſawu dſihwibas laiku! Deewamſchehl! Daſchi pee gowju un ſirgu pirſchanas wairak nomodâ nefa laulibâ dodotees; daſchi pee kalpu dereſchanas, kahdus tee dabuhs, prahtigali nefa pee ſewas waj wihra nemſchanas. Tu gribi wiſas leetâs

ſawu dſihwi pehz ſawa prahta eerihlot, kà tad lai laulibà tìkai ar zitu wehleſchanàm peeteek? Waj tad tu neprežè ſeerwu preekſch ſewis un newis preekſch zita? Waj tad tu pate neej pee wihra un newis zita tawâ weetâ? Neeuens zits newar tawu naſtu neſt, tew paſcham ta janes. Tu pats atbildi par wiſu, ko tu uſſahzi; tew paſcham jaſin, ko tu dari. Tadeht eſi modriqs! — Un kad tad ir ihſtais laiks uſ prezeſchanos domàt un ſcho nodomu iſdarit?

Redſi, Deews nedod Ahdamam agraki palihgu, eekam tas to naw amatà eezehliſ. Par wina amatu un ſahrtu Deews nolika Ehdenes dahra kopſchannu un ſargaschannu. Tur Deews winu bija eelizis, lopus wina waldiſchanaſi padewis, tad wiſch tam dewa Gewu par palihgu. Mahziſimees ari no tam. Gepreekſch tew wajaga weetàs, deenàſta, amata, lai tu wari ſeerwu uſturet, tad tu wari uſ prezeſchanos domat. Kaſ preekſchlaikà ſahk draudſetees, tas rok ſew paſcham un otram bedri. Waj to neredſam ikdeenàs?

„Ja, wiſch apſolija mani prežet!“ No zik daudi paweſtàm meitàm neeſmu ſchos wahrduſ dſirdejiſ! „Apſolija prežet!“ Kaſ tad apſolija prežet? Puika — ſmurguliſ, kam ſufàs wiſlabakàs ſahles buhtu, waj tas kahds prežetajiſ?! Un meita — tahda pate weegla un auſchiga, kurai der ſchee wezu wezee wahrdi: „Kaut ar' geliſis puikelis, kaut ar' aklſ un denderis, kad tìkai biſſainis,“ meita, kurai zitas nekahdas kahribas naw, kà tìkai par ſeerwu tapt, laujàs ſewi labpraht peewilt. Pahriſ ir gatawſ, bet kahds pahriſ? Beſ Deewa ſwehtibas, beſ wezaku atwehleſchanaſ, beſ bruhtesmahzibas, beſ laulaſchanaſ, beſ luhgſchanaſ, beſ ſwehtiſchanaſ! Meeſàs kahribas ir prezinataji bijuſchi un ſahntans winuſ laulajiſ, negodſ ir winu gredſenſ un kaunſ ir winu aube, behdas ir winu manta, aſaraſ winu mantojumſ. Lauliba ir no Deewa, mauziba no wella.

Sargajatees, jaunee laudiſ, ka wella nagòſ nekrihtat! Eſat nomodà, juhſ wezaki! Mahjat, pahrmahzat, ſargajat un leedjat, ka juhſu jaunee laudiſ nedodas kopà tà kà pagani!

Wisu, to juhs darat ar wahrdeem un darbeem, to darat Deewa wahrda!

Jaunekli, ja u esi jaunawu atradis, to tu eefsch ta Kunga no firds wari mihlet un godat, ja tew ir weeta, wimu usturet, ja wezaki tew ir par padomadewejeem, ja tu esi luhgschanas to Kungu par palihgu un padomadeweju peesauzis un winsch tew ir stipru preezigu prahtu dewis, tad ej droschi un faki: sche es esmu, tahds es esmu, waj gribi Deewa wahrda pee manis nahft? Un ja tad ir abeju firdis tahda mihlestiba, tahda Rutei bija, ka juhs warat fazit: „Kurp tu eesi, es aridsjan eefschu, un kur tu peemahjosi, tur es aridsjan peemahjoschu; tawi laudis ir mani laudis, un taws Deews ir mans Deews, nefas zits la nahwe ween spehj muhs schkirt,“ tad sneedsat weens otram roku Deewa wahrda. Tas Kungs pats ir treschais juhsu starpâ.

Tâ ussahl kristigs zilweks sawu laulibu. Kâ tad nu buhs laulibâ dsihwot?

Es jums atgahdinaju, mihlee draugi, to stundu, kad juhs altara preekschâ stahwejat un weens otram solijat, weens otru mihlet un zeenit, weens ar otru pazeest laimi un nelaimi, preeku un behdas, weens otru neatstah, ne ari weens no otra schkirtees, kamehr nahwe juhs schkir. Us scho solischanos juhs esat salaulati; tâ juhs esat laulibâ dewuschees. Nu juhs wairs neefat diwi, bet weena meesa tapuschu un „neweens naw sawu meesu eenihdejis“. Pasaule war gan dauds darit, bet to tai nebija eespeht darit: wihru un seewu weenu no otra schkirt, jo kad tas noteef, tad weens no wineem waj ari abi no Deewa tapuschu schkirti. Wimu starpâ lai ir tâ: taws preeks mans preeks, tawas behdas manas behdas, tawa maije mana maije.

Duresim tad preeksch azim ihstas laulibas speegeli!
Litfim wehrâ:

- 1) kas ir abeju usderums?
- 2) kas ir it ihpaschi wihra un kas seewas usderums?

Kas ir abeju, titlab' wiħra kà ari ŧeemas, usderums? Uters ŧaka ihŧi ŧawà ŧaŧiŧmà: ikweenam buħŧ ŧawu laulatu draugu miħlet un zeenit.

ŧar to miħlestibu, kuzai jau laulibas ŧaħkumà abeju ŧirdis wajaga buħt, mehŧ jau eŧam agraki runajuŧhi. Nu lai nedomà neweens: ja, prezeŧchanàs laikà gan wajaga miħlestibai buħt, bet žil ilgi ta war paŧtahwèt? Waj ta ŧtipri neŧuhd, kad weens ar otu weenuntehr wairaf eepaŧiħŧamees, kad weenumehr ŧkaidraki atŧiħŧtam wiŧas wainas un wiŧus truħkumus, kas ŧatram peelihp? Un ŧaut tas ari buħtu pat pirmais wiħrs un pirmà ŧeewa, ka labaka wairŧ newar buħt, tomehr tee ikdeenas kopà buħdami apniħŧt beidsot weens otu un ŧirdis top ar laiku remdenakas un aukŧtakas.

Un lai tas tà ari buħtu daudj laulibàs un daudj ŧazitu: tas žitadi newar buħt, tomehr paleel Deewa pawehle ŧpeħkà: ikweenam buħŧ ŧawu laulatu draugu miħlet. Teesà gan: ŧtarpiba ir ŧtarp miħlestibu prezeŧchanàs laikà un ŧtarp miħlestibu peħž tam laulibas dŧiħwè, bet ŧaħda ŧtarpiba ta ir? Ta ŧtarpiba, ka miħlestiba ihŧtà laulibà weħlati aug, weenumehr top pilnigata, dŧitaka, ka ŧirdis weenumehr wairaf miħlestibà it kà kopà ŧaang. Kà tam buħŧ notift? To mums mahža ŧikai Deewa wahrdi. Lauliba ir noŧleħpums. Žtin kà Kriŧtus ir draudŧes galwa, tà buħŧ ari wiħram buħt ŧeemas galwai. Kriŧtus ir miħlestibà draudŧes galwa. Un ŧapeħž Kriŧtus miħlè draudŧi? Waj tapeħž, ka draudŧe ir tiŧ laba un jauka, deewbižiga ur miħlestibas zeeniga? Teesħam ne! Kriŧtus miħlè aiŧ tihras miħlestibas un ŧeħħlaŧibas ween. Winiŧ draudŧi ar ŧawàm aŧinim ir atpiržis, winiŧ to neatŧtaħj, winiŧ pazeesħas ar to, ŧtraħdà pee tàs nepeekufis ŧawu darbu, ka winiŧ to ŧweħtitu.

To nu buħŧ Kriŧtus ŧpeħkà ari wiħram un ŧewai weenam pee otra darit, newis ar mehmu ŧirdi weens otram blaŧus ŧtaigàt, — „lai eet kà eet, lai naħŧ kas naħŧ“ — bet ŧirdim buħŧ ari Kriŧtus miħlestibà degt, ka tee weens

otram palihdsetu, weens otu uf preefschu waditu un labotu. Mihlestiba, ihsta mihlestiba neapnihkt, ne ari peekuhst, nepahrsteidjās, netop duņmiga; ta apeetās prahtigi un apdomigi, labo otu lehnā garā, zihnās, luhdj ar otu, pawehl luhgšanās otra wainās tam, kas weenigi war palihdset.

Tā aug mihlestiba, top tik stipra, ka tikai nahwe špehj firdis škirt. Kas zits tad ari špehtu škirt? Waj behdas? Bet taišni tad jau wiswairaf weenam otra wajaga: dalits preeks ir diwkahtigis preeks, dalitas behdas ir pušbehdas! Waj grehti? Taišni tad kašdam pee tewis japaleek, ar tewi jazihnās, ar tewi jauswahr! Waj launas eerāščas, kaut tu ari tanis weenumehr atkal no jauna krihti atpatak? Lai otis tad tew ir par usraugu un palihgu, ka tu tomehr galā wiau pinekteem isbehdsi! Uj to pazeetiba wajadsiga, — klusa pazeetiba un lehns prahts. Tas nenoteek zaur strihdeschanos un suhdjeschanos, kaut tu ari wisai pasanlei šawu postu dari sinamu, — tas noteek zaur mihlestibu, ko tas kungs mums šawā schehlastibā dod.

Mihlestibas uguns neidseest, kur tizibas elje firdi, un elje pluhst is ta awota, ko Kristus mums ir atdarijis. Wiusch lai ir un paleek tas treschais muhsu beedribā! Luhgšim wiau weenumehr atkal no jauna par mahjas draugu un palihgu! Wiau klausim wiaa wahrdōs! Redsi, šche top atkal ajsrahdits uf to pašchu dšihwibas un mihlestibas awotu. par ko isgabjušcho retsu runajām. Bes Deewa wahrdeem newar ne wihrs ne šewa par ihsteem laulateem draugeem ne tapt ne ari buht.

Tiziba nahk no Deewa wahrdeem un aug laulibā. Lauliba ir ihsta debesu walstibas skola. Waj naw daschs labs netizigs wihrs Deewam tapis peewests zaur šewu? Waj naw dascha laba šewa tizibā ustureta zaur wihru? Ja firdis tizibā weenotas, tad tanis mahjo ari mihlestiba, un kur mihlestiba, tur nahk ari wišs pats no šewis, kas

wehl laulibâ wajaðfigs. Mihlestiba doð gudribu, atsihschanu, kâ weenam ar otru apeetees, gudribu, ko tu zaur zitu mahzibu nepanahzi, kâ ween mihlestibas skolâ.

Ja tew tahða mihlestiba ir, tad tu ari wari sawu laulatu draugu zeenit. Kas ir zeenit? Tas ir: Kristus deht, wina mihlestibâ un bijaschanâ, otru par to turet, par ko tas Kungs winu pawehl turet. Wihrs ir pehz Kristus wahrdeem seewas galwa, itin kâ Kristus ir draudjes galwa. Tâ tad lai seewa winu mihlê un bihtâs un tam paklausa. Tas ir tas gods, ko peenahlâs wihram dot. Un seewas gods ir, kâ wihrs winu mihlê, winai palihðs, winu sargâ un glabâ, itin kâ Kristus draudsi.

Tas mums nu mahza 2) jautât: kas ir it ihpaschi wihra un kas seewas usderwums? Beedribu, par ko runajam, sawam par laulibu. Tâ tad wihram un seewai sawâ starpâ japalihðsas. Par palihðsibu, ko teem mihlestibâ sawâ starpâ buhs pasneegt, par to jau esam runajuschi. Bet mehs esam sche wirs semes par pahri eezelti un dsihwojam sche laizigâ dsihwibâ. Us to mums ari sawâ starpâ buhs palihðsetees. Wihrs ir it ihpaschi us to aizinats, kâ winsch zaur sawu darbu mahju ustur. Waiga sweedrâs tam buhs maifi gahdât un ehst. Lai tas lauks, kur tas sawu darbu strahdâ, ir schahðs waj tahðs, lai wina darba rihts ir arks waj zirwis, ahmuris waj ihlens, spalwa, ar ko tas raksta, waj mute, ar ko tas mahza, skolo, teeja, waj galwa, ar ko tas Deewa walstibas un pasaules leetas pahrbauda. Darbs ir gruhts, puhlinu pilns un nenoteef zitadi kâ waiga sweedrâs.

Wihra darbs sneedsjâs pahri par mahjas un laulibas dsihwes robeschâm. Sawâ darbâ un amatâ pilnigam buht, tas ir wihra gods un wainags.

Bet schim pascham darbam buhs ari seewu un behrnus apgahdât. Juhs pasihstat Deewa wahrðus: „Ja kas sawus peederigus un wiswairaf sawu sawi neapgahdâ, tas tizibu ir aifledsis un ir slistaks par netizigu.“

Dsirdeet tad, juhs wihri, ar kahdu mehru Deems juhsu tizibu mehri! So fur ir tiziba, tur ari ir mihlestiba, un fur mihlestiba, tur tu newari palikt par seewu un behrneem neruhpejees. Kauns tam wihram, kas mantas kahribas un flinkuma deht preze bagatu seewu, lai seewas manta wixu usturetu! Kauns tam, kas seewai leef strahdat un pats flinko un wasajas apkahri! Kauns tam, kas pats ehd un dsjer un wisus labumus sew pascham patur un seewai un behrneem leef badu zeest!

Wihra amats ir wina gods. Ja tas ir pilnigs sawa amata, tad ari seewa un wisa wina saime to zeeni ar preeku. Bet kad tas neruhpejas ne par ko, neder ne schur ne tur, nedabu ne weetu ne amatu, tad tas isposta sawu godu un laulibu. Tad tas eekriht dauds kahrinaschanas un grehtos. Tas eekriht drihj dschraju, trakotaju, kahrtschu spehletaju un beskaunu rofas. Tur pehdiga naudas kapeika top istehreta, pehdiga meera sehkla top israuta. Kad tas nahf mahja ar dusku galwu, seewai par kaunu, behrneem par apsmeeclu, tad pats dschwais welns mahja ir walâ! Bet tapat ka schuhposchanas gars, tapat dabu ari kaunuma gars par besruhpihu wihru drihj wirstroku. Ihsta goda tam naw, to tas reds un juht. Sawâ kaunuma tas sahft ziteem uibrukt, daujas, kehjas, strihdas, lahds, it ka ziti buhtu pee tam wainigi, ko tas sew pascham padarijis. Kas sawa wihra goda stahw, tam newajaga dauds stipras bahrschanas, to zeeni saprotams ka mahjas galwu. Kas sawa amata ir pilnigs, tas ari nebahsch sawu degunu tur eekschâ, fur tam nekahda darischana naw, nejanz seewas darbu un saimneezihu, bet atstahj seewas ruhpihai, kas seewas darischana, ir laipns un labs, negrib sawu waru pee katras neeka lectinas parahdit, — un ir tomehr pilnigs wihrs katra sinâ.

Zit labi skan kopâ gods un wara ar laipnu prahtu! Redsi Kristus ir wisu galwa, winam peeder wisa wara debesis

un wirs jemes; wiensch ir wijsu teesatajs un raugi, zif wareni leela ir wina laipniba un sjechlastiba pret wiseem!

Kas tad nu ir seewas darbs un darba lauks? Tas ir mahjas eefschigais darbs. Kur seewai par ahrigam leetam jagahda, tur ir posts. Tur ir wihrs tahds lempis un mulkis, ka tas neta nesphej un neprot, waj tahds nejehta un meegamika, kas seewai atdod groschus. Bet laimes un meera tur naw. Wihra firds fajuhrt tomehr, ka labi naw, un, waj ir wairaf wina, waj seewas waina, meers ir judis mahja un lauliba.

Mahjas eefschiga dsihwe ir seewas darba lauks un waldischanas walsts. Sche ta nes sawu selta wainagu: „Tikuschu seewu, kas tahdu atrod, pahri par pehrlem ir winas dahrgumi, gudra seewa uszel mahju,“ saka wezais Salamans. Mahja aug un seed sem winas rokas. Mahja waldit, wijsu gudri eefahrtot, tas ir winas gods un wainags. Un kas ir winas leelakais gods? Tihriba un glihtums wisas leetas. Sau no grihdam, mahjas leetam war pasiht, kahds gars mahja walda. Tihra mahja, tihra meesa, tas ir seewas leelakais dailums. Preeks ir skatitees, ka tahds schlihts, isalhtots gars mahja walda! Prahtiga seewa isdara wijsu bes bahrschanas un rahschanas; wis winai lehna, klusa gara labi isdodas, laika wis ir gataws, wihran, behrneem, jaimi ir ehdeens us galda, katra leeta notihrita sawa weeta, un winas laipnais waigs ir pee tam ka mahjas faulite, kas uj wiseem spihd un wisus eepreezina. Ta taupa, ko wihrs waiga sweedrös jagahdajis. Wina ir mahjas atflehta. No wihrs winas gahdibai ustiz, to ta tur dahrgu; ta neisputina un neischtehrsch, glaba prahtigi pat wismasako leetian, jo ta sin, ka seewa war ar preefschautu wairaf no mahjas isneft, neta wihrs ar wesumu eewest. Pate ta ir tschakla, strahda, wada mahjas dsihwi us preefschu. No nekahda darba ta nekanaas. Wisur ta keraas pate pee darba, neleef ziteem darit, ko pate spehj. Ta tur azis wala, ka katra

šawâ weetâ dara, kas tam peenahkās, un wiša mahjas dšihwe eet šahrtigi. „Modriga ņeewa ir wihra wainags. — Žaur gudribu top šambari pilni ar wišadu dahrgu un škaišiu mantu.“

Bet kad wihrs to neatšihst, kad ta neatrod no wihra pateizibu, ne laipnu prahtu, bet nišnumu, launumu, bahršchanu, lamašchanu? — Bai tam wihram, kas šawu waru tiš neleetigi leetâ, kas domâ, ka wišch tadeht par galwu eezelts, ka tam ir leels špehšs un štipra duhre! Dewis warmahzibai buhš waldit, bet prahtam un mišlestibai. Bet ko tad ņeewa lai dara, kad wihrs šawu waru neleetigi leetâ un ņeewai pahri dara? Deews žums, mišlās ņeewas, leelu špehtu dewis, bet kad juhš to praštu leetât! Žuhšu leelakais špehšs ir, — pazešchanâš špehšs. Ar to juhš ušwarat beidšot pat wišnegantako wihru. Šurnešchana, pretirunašchana un reešchana nepalihoš neka, bet wairo tišai štrihdu. Uguni newar ar uguni dšehšt, ne ari nišnumu ar nišnumu apšlahpêt. Pazeetiba ijdšehšch dušmas kâ uhdens uguni, un mišligš wâhrdš laušch žeetu prahtu. Pazeetees, peedod un šaderees, tad paleef ušwara tawâš rokâš un meers tawâ mahjâ.

Šmu žums rahdijis ņeewu, kašdai tai buhš buht. Lai tâš paleef neminetas, kas naw, kâ tâm buhš buht, un ir, kâ tâm nebuhš buht, kas šawu godu ir pahrwehršufšchâš par šaunu un šawu daišumu par negodu. Lai paleef neminetas, kas šaweem wihreem ir par kruštu, šawai mahjai par gipti, šawai draudšei par puešchu trumeem, šuru mute ir neišhra kâ dubši un plata kâ upe, šuru širdš ir žetaka neka afmišs un štiprafa nekâ dšeljš. Deews lai šargâ no tašdas ņeewas! — Ar wišnišnako wihru wari drihšak galâ tišt, nekâ ar tašdu ņeewu. Lai paleef neminets un neišrunats, kas dara, ka širdš šahp un waimanâ.

Nešo žitu nešmu gribejis, kâ žums no Deewa wahrdeem špeegeli rahdit, šurâ juhš waretu šchšihštu, klušu ņeewu

redset, kà ta ir pehž Deewa un zilweta prahta. War gan buht ka daudi juhsu starpà, kad juhs uš tahdu preekššihmi raugatees, šawas azis aš kauna aššegs un ar šahpèm atšihš, žif maš juhsu dšihwe tahdai preekššihmei lihdsinàs. Kad juhs šawu kaunu un šawas šahpes šajuhtat, tad pateizat Deewam. Tad šchi apžerešhana naw beš augteem palikufi. Bet noštahjatees, juhs wihri un juhs šewas, beeschi preekšš Deewa wahrdu špeegela! Mahzatees tur šew pašchus ihsti pašiht; bet mahzatees ari Deewa wahrduš kà tahdas šahles leetat, kas žums pašneedš dšeedinašchanu un atjauuošchanu! Mahzatees Deewa gara špehkà weens otu eekšch ta Kunga mihlèt, zeenit, weens otram palihdšèt, weens otu labot! Nahkat ar wišu šawu postu un wišam šawàm wainàm pee ta Kunga! Laujat wina garam eekšch šewis šawu darbu strahdàt, tad juhs redšeseet, ka Deews dara juhsu dšihwi par ihstu laulibas dšihwi, t. i. par dšihwi, kur Deews žums šawu palihdšibu pašneedš un juhs špehjat weens otram buht par ihsteem palihgeem! —

III.

Par behruu audšinašchannu.

Kad juhs, mihtee pahri, laulibà dewatees, tad žums gan bruhtes mahžibà un pee laulašchanas tapa pee širds likts, žif šwehts un šwarigs ir juhsu amats, žif daudi Deews no žums praša un žif leela atbilde žums reiš jadod. Toreiž juhs to warbuht wehl nemaš ihsti nešajehdšat. Bet kad žums behrni dšima un leelati paanga, tad juhs atšinat, ka teesčham leelaka, šwehtaka un ari gruhtaka amata wirš šemes naw nekà tas, kas wezateem uštizets. Šo wairaf

mums ir dots, jo wairaf no mums top prasīts. Zaufaku dahwanu naw ka behrni. Wini ir Deewam mihti, uš ņwehtibu raditi un aizinati un mums dahrgati kà azuraugs azi.

Winus audsinat, uš ņwehtibu glabàt, tas ir muhsu ņwehtakais usderums. To prasa Deews no mums kà ņwarigako leetu muhsu laulibas dsihwè, kà augli, no ka war pasiht, kahda ir muhsu laulibas dsihwe. Behrnu dsihwe, winiu ihpaschibas un eerachas war buht wezakeem par speegeli, kurà tee ar ņew pascheem war eepasihtees. Daschs labs launums, kas pee wezakeem rahdàs masš un paleef ņlepenibà, top behrnu dsihwè redsams un top par ņlasdu, kas to eegahsch leelà grehtà un nelaimè.

Tà tas wahrds top par pateesibu, ka Deews wezaku grehtus pee behrneem peemeklè lihds trescham un zeturtam augumam. Tapat nahf ari wezaku ņwehtiba par behrneem, un tà top otrs Deewa wahrds par pateesibu, ka winsch teem, kas winiu mihlè un wina bauschus tur, labu dara lihds tuhkschscham augumam. Deewbijigu wezaku dsihwe un preekshsihme ir ta labà seme, kurà behrni kà jauni koki top eestahditi. Wezaku mihlestiba ir ta wasaras wehsma, kas winiu ņirdis atdara un wisu labu tant modina; Deewa wahrdu mahziba ir ta debešs gaisma, kas uš wineem ņpihd.

Kad wezaki to behrneem jau no behrnu deenàm pasneedi, tad tee reds ar preeku, ka winiu behrni aug kà jaukas pukes un nes dahrgus auglus. Bet kad tomehr noteef, ka daschu labu deewbijigu, tizigu wezaku behrni isang par launeem, besdeewigeem zilwekeem un eet bojà, tad taisni zaur to top redsams, kahda ir wezaku tiziba un deewbijiba. Ja wezaki ir leefuli, ahriigi tizigi, bet ņirdi netizigi, wahrdds gan deewbijigi, bet dsihwè besdeewigi uu neganti, tad behrnu dsihwe spreesch taisnako teesu par wineem.

Ja tu nu prasi: „Kà tad man buhs ņawus behrnus ihsti audsinat?“ tad es atbildu: ņwarigakà leeta ir, ka pats tahds esi, kà tu gribi, lai tawi behrni ir.

Kad praši no behrneem, kas pats neesi, un ko ari pats nedari, tad nezere to ari no behrneem! Pavehli wai aistleedsi simtreij kaut ko, bet kad behrns reis redi, tā tu pats dari, ko winam esi aistleedsis, tad wisa tawa mahzišchana un rahšchana weltigas.

Laujees papreekšchu ņewi pašchu no Deewa par wina ihstu behrnu audsinatees, tad winsch tew ari palihdsēs tawus behrns pareisi audsinat. Deews ir tas ihstais audsinatais. Ko winsch tew mahza, tas nestahw tikai galwā, bet ari ņirdi, ta ir eekschēiga gudriba, kas tew weenumehr ir pa roku, ka tew naw wajadsigs no giteem prasit, kas peeklahjās un kas nepeeklahjās.

Deews tew mahza katru stundu, kas wezaku kahrtō wajadsigs. Tad pašemojees apalsch Deewa rokas un wina likumeem wišās leetās. Kad winsch tew ņuhra krustu, tad uinēm to ar pazeetibu! Kad winsch tew peeschkir labas deenas, tad pateiz par to! Ko winsch tawai gahdashanai ustizejis, to ispildi ustizigi; atweri ņawu ņirdi wina wahrdeem, lai winsch tewi pahrmahza, mahza, wada un siiprina; turees pee wina tizibā, luhgschanās, — tā laujees ņewi pašchu no wina par ihstu behrnu audsinataju audsinatees.

Ispildi Deewa likumu ņawā laulibā. Seewa lai dod wihram un wihrs ņewai godu. Kur kahdā mahjā ir nepaklausīgi behrni, kas pretim runa un kersch, leekat wehrā, tur atradiseet teeschām, ka ņewai ir eeradums, wihram pretirunāt un reet wai ari — kaut ari paslepeni — pret wihra pavehli darit. Alga ir ta, ka behrni ari winas pavehlei neklausā.

Tadehl lai tas jums, ņewām, ir par stipru likumu, ka juhs behrneem dsirdot nekad wihram pretimnerunajat, wai kad tam wajadsjetu notift, tad issakat ņawas domas un ņawu prahtu tā, ka beidsot paleek wihra warā leetas isschkiršchana. Tāpat ņargajatees juhs wihri, ņewas godu aiskahrt. Ja ir wajadsigs, ņewai pretimrunāt, tad atbildi

laipni. Kad tu runā behrneem dsirdot ar seewu bahrgi un dusmigi, strihdees ar wiuu it kà ta buhtu kà kahds behrns wai deenastneeks, tad suhd winas gods ari pee behrneem, tas gods, ko Deews winai dewis.

Tà lai ir wezaku dsihwe katrā sinā behrneem par mahzibu, preekshjihmi un mehrki! Tas eenes un paspehj wairaf nela wisa pamahzishana, rahschana un pahrmahzishana.

Bet ar to wehl nepeeteek. Tew wajaga jawu audsi-naschanas darbu pee behrneem strahdāt ar uszhtibu un mihlestibu. Mihlestiba ir kà laulibas dsihwē tā ari sche swarigatā leeta. Mihlestiba mahza wehrā list, kas behrneem wajadsigs, wineem dot, ko wineem wajaga, winus fargat no ta, kas wineem skahdi dara. Pirmā palihdsiba, kas behrneem pasneedjama ir palihdsiba pee meesās. Zilweka behrns nahk pašaulē nabadsigaks un plifaks nekā laut kahds zits radijums. Nedseet, tas duš tur us mahtes rokām plifs un fails! Kaudaschanas balsz ir wina pirmā balsz. Kaudadams tas luhdi: „Nahkat un palihdsjat man!“ Meesū un dwehšeli winsch juhsu mihlai apgahdaschanai ustizejis. Dodat winam to palihdsibu, kas tam wajadsiga! Dodat winam to pilnigi un uszhtigi! Bet wai tad teeschām to wehl wajadsjetu mahtēm atgahdināt? Wai tās to jaw no šewis nedara? Es zeru gan, bet tadeht es to newaru neminetu atstah. Wai juhs sinat, kad wiswairaf zilweku muhsu tautā mišt? Wisleelakā dala miruscho, ko pa gadu paglabā, ir masi behni, kas pirmā gadā un pirmōs mehneschōs nomirft. Un wai naw tā, ka daudj behrnu ir nahwē grimuschi besruhpiņas gahdaschanas un ušureschanas deht? Tapehz fargajat tos un gahdajat par wineem kà par Deewajums ustizetām debes' pukitēm, ka tās zaur jums nenowihstu un preekshlaidā nenokalstu. Sinu gan, ka tas daudseem no jums nahfās loti gruhti. Kur semas, duhmu piluas islabas, kur pa durwim weenumehr pubsch eelchā wehjjch,

fur walda nabadfiba un truhkums tur ir gruhti, behrnu-gulas laika par mahli nu behrnu peenahzigi gahdat un wineem wifu sagatavot, kas wajadsigs. Bet tomehr mihlestiba un uszihitiba paspehj daudj ko darit, un fur jums pascheem tas naw eespehjams, tur lai atdara tuwaku mihlestiba sawas rofas. Ko behrns, raugotees uf meesu, wifupirms prafa, ir bariba, filtuma un tihriba. Tas lai winam top dots! Un tahlak paturat, mihlas mahtes, to prahta: schkihsta dwehjele mahjo schkihstas meefas. Kas par meefas tihribu gahda, tas audsina ari dwehfeli. Relanjat saweem behrneem apfahrt skraidit ka fiveneem — melnu ahdu, kafainam rokam, utim galwa un netihromeem pee deguna. Pat pee leelakas nabadfibas warat par to gahdat, ka juhsu behrni ir nomaigati un notihriti. Wuhfu meesai buhs buht Deewa dsihwooklim; ahrija tihriba fargà no eefschigas netihribas.

Meefas kopschana un fargaschana ir pirmà palihdsiba, ko wezati spehj saweem behrneem pasneegt. Bet ari gara kopschanas un prahta modinaschanas darbu buhs pee laika sahkt. Leez wehra, zif prahtigs un samanigs top daschs labs behrns jau pirmos gaddes, un zif nejehdfigs un kuhtrs ir otrs, ne tadehl, ka tas buhu par nejehggu radits, bet tadehl, ka tas nekopschanas dehl par nejehggu ir atstahis, tad tu sapratiji, zif loti ir wajadsigs, behrnu no pascha sahsuma prahtiigi wadit un par to gahdat, ka wina gars spehzinajas un stiprinajas.

Wisi gara spehki un wifas dahwanas, ko Deews behrnu dwehfelè eedehstijis, ir ka sehklas graudini, kas sah-kumà wehl it ka apatsch semes dusetu, seedini, kas wehl pumpurds apsehpti. Wina azis wehl nespehj ihsti redset; wina aufis wehl nespehj ihsti dsirdet; wina mute wehl neprot runat. Bet redsi, ar laiku wina prahti sahkt mostees un zilatees. Gaisma atdara azis, stana aufis. Sapraschana

un prahts top dsihwi un sahł wisadu gara baribu praftt un pretim nemt.

Behrni mahzàs wehrà likt, par leetàm skaidribà tik, mahzàs wahrduš un runas šaprast, mahzàs runat. Mahte tam pastahsta janku stahstinu un šaka tam persčinas preekščà. Jo wairak gars un prahts mostàs, jo wairak aug špehls un ilgoščanàs dsirdèt. Tapehž nedod winam uš reisu wairak gara baribas neka tas špehį šanemt. Neapmulfini to ar daschadàm leetàm un stahsteem! Jo pasihstamašas leetas, jo mihtakas. Šauks stahšts nenogurdina behrnu. Kas tam ar mehru un labu šapraščanu top dots, to tas ari patur prahtà. Tà aug eekšč wina patureščanas špehšs, kas wehlaki školà un dsihwè tik loti wajadsigs un derigs.

Winsch šanem, ko tas reds un dsird. Bet ar to kopà aug ari ziti gara špehki. Špehšs un griba, ari paščam ko darit, mostàs. Tas parahdàs un attihštas behruu špehšs. Jo prahtigaks behrns top, jo prahtigakas top ari wina špehšs. Žil dsihwas un dedšigas ir wina domas pee tam!

Winsch dara šawà wihsè tam pakat, ko tas reds wezatus zilwekus daram. Bet wina domas šneedsàs wehl tahłati. Šawà špehšs faktà tas rada šewim masu pašauliti. Špehšs leetikas pahrwehrščàs behrna prahtà par daschadàm leetàm. Tas pats šluzits wina rokà ir tad sirgs, tad aita. No lupatàm un lehwereem tas šew pataiša lekus, no neezigeem almineem tas įsbuhwè šewim škaištakos dahrus un mahjas. Jo wairak watas tu atlauji wina darbigam garam, jo labaki.

Mahtšligàm špehšs leetàm, bodès pirktàm, naw daudš wehrtes; tàs ir neezigas pret tàm leetàm, ko tehws wai mahte wai behrns pats pataiša.

Tapehž dod winam pee špehščanàs walu, šawu pašča špehku un brihwibu įšleetat, bet efi ari nomodà pee

tam, ka spehleschanàs netop par pahrgalwibu, ka winsch wisu, kas winam rotàs nahf, nesalauschi un nesafit un nepazeetigi katru azumirkli nenem preekschà jaunas leetas, bet ari jaw pee spehleschanàs rahda pastahwibu un pazeetibu. Tapat rangees ari us to, ka winsch flinkuma deht sawas spehles leetinas neatstahj pa faktu iskaifitas, bet leez winam, tad spehleschanàs beigta, tàs kahrtigi sawà weetà nolift. Kad behrni top leelaki, tad tee sahft kopà ar ziteem spehletees. Tad wineem it ihpashchi jamahzàs, ar ziteem meeru turèt un spehleschanàs uofazijumus wehrà lift. Kas ir prahtigos pee spehleschanàs, no ta isaug tshaklis un un uszhtigs skolneeks. Tas mahzàs wisàs leetàs fewi sawalditees un wisu kahrtigi padarit.

Warbuht, ka dascham leekàs schàs leetas, fo sche minu, loti masas un neezigas, ka naw wehrts atgahdinat. Bet es juhs luhdsu, neußlatat tàs par neezigam. Mahjas dsihwè un pee behrnu audsinafchanas der taisni masas leetas par leelàm usstait. Wai stundu wehlaki wai agraki uszelàs un eet pee darba, wai fainneeze maifi, miltus, peenu ar ihpashchi mehru isdala wai kà nu gadàs, wai behrns sawas, swehtdeenàs drehbes pa nedelu cemet faktà wai kahrtigi eeleeß stapi wai pafar pee naglas, tàs wiß gan rahdàs pats par fewi neezigs buht, bet tad kahrtibu usttur, tad wehlaki saunas algas netruhft, un fo Behterits ne-eemahzàs, to Behteris nelad neismahzisees.

Muhfu behrni peeder Deewam; raditajs winus mums dewis. Pestitajs issteepj sawas rotàs pehz wineem un fata: „laideet-tos behrnixus pee manim!“ Ja, eekam tee paschi ir spehjuschi pee Jesus nahft, winsch pee teem jaw nahzis, tos swehtà kristibà par saweem behrneem usnehmis. Tas jums ir daschkahrt atgahdinats, bet waj juhs protat to labi apfert? Zit daschkahrt man weenumehr wehl jadsird, ka juhs, gribedami lift kristit, zitu neko nesinat fajit, kà tif lai behrns dabutu wahrdu!

Un kà tad top kristibas švehtitas? Wai naw swarigakà leeta: kahdus faiminus luhgšim kristibàs, kahdus dšehreenus wineem jagahdam, kà tos usnemšim? Tehwam ir tik daudš puhlinu ar šcho ahrigo rikkošanos, ka pašam naw eespehjams behrnu uš bajnizu pee kristišchanas pawadit. Šwešchneeks to peenes tam Kungam, šwešchneeks to šakem, it kà tehvam nebuhtu nekahda darišchana ar to, kas ar wina behrnu noteek, ka Deewa mihlestiba winu usnem par debesš walstibas mantineeku. Ak, mahzatees šawu behrnu kristibu augštati zeenit, tad juhs ari wehlaki labati pratiseet, tos tam Kungam peewest.

Bet dajehi wezaki warbuht praja: „Ka lai winus tam Kungam peewedam? Wai ar to nepeteek, ka tos šawà laikà školà šuhtam?“ Mihlee wezaki, wai tad juhsu mahjam buhs buht kà aufsteem pagrabeem, kur naw ne debesš šiltumas, ne gaismas, un wai lai tikai školas laikà behrni drihšt gaismà rahditees? Deews lai pašargà no tam! Un wai tad juhs kà semkopji nesinat, ka rudši, kas šahkumà apspeesti, wehlaki wairs negrib augt, un ka koks, kas šahkumà nolaušts, wehlaki ari wairs negrib taišni uš augšchu augt? Kur wezaki šawu kopschanas darbu pee šawu behrnu širdim laikà naw darijušchi, tur wehlaki ari pat školotaja mahziba, lai wina wahrdi buhtu kà engela wahrdi, wairs daudš nefa nepalihš. Tapehš šahkat agri šawus behrnus tam Kungam peewest.

Bet dajehš praja, wai tad mums jaw no masam deenam buhs tuhlin šaweem nespehzigem behrnineem katkšmi un grahmatu mahžit? Pagaidat drušku, mihlee draugi, wišupirms ir kahda zita leeta wajadšiga. Es prasu: wai juhs ari luhdšat par šaweem behrneem? Wai juhs luhdšat ari wineem dširdot? Luhgšchanas ir špahrni, kas muhs Kristum tuwaki peenes. Un juhs warat agri šahkt ar wineem kopà luhgt. Kad wini jaw prot tehwa un mahtes wahrdu šaukt un winu gara aziš jaw šahkt atdaritees,

tad tee jaw ari war mahzitees pasihit jawā debestehwa wahrdu un ar winu sahft runāt. Kad wini eet gulēt, tad eita, mahtes, pee wineem, leekat teem rofas kopā list un skaitit kahdu ihju behrno luhgshānu: „Nu palihdji man Deews tehws, Deews dehls un Deews zeenigais swehtais gars! Amen,“ — wai ari kahdu zitu luhgshānu. Kad juhs to fatru reisū dariseet, eekam wini eet gulēt un kad wini atkal augshā zelās, tad tas wineem taps par tif dahrgu eeradumu, ka wini nekad bej luhgshānām ne-ees gulet, ne ari zelsees augshā. Bet dajchs prasa, kas tad wineem par labumu no tam, kur tatschu wini no luhgshānam wehl neka ihsti nesin? Labums ir, mihlee, pār pahrim leels. Tif dandj wini saprot gau: „Mums ir Deews debesīs; mehš waram ar winu runāt; winsch muhs dšird; winsch ir schehligs un labs; wisu, kas mums ir, dabujam no wina; par wiņu mums buhs winam pateift; kas mums wajadsigs, to waram no wina luhgtees; winsch mums to grib dot; winu luhdji wezi un jauni!“ To saprot ari mašs behrns, — un wai schi atsihshāna, schi dšihwā atsihshāna naw wairaf wehrta neka wišas perschinas un wiši galwas gabali, ko tee no galwas ismahzijuschees? Un zil jauki ir redjēt, kad wini paschi sahft kaut ko klast peelift un tā sawas mašās luhgshānas tam Kungam neft preekschā!

Es jums šaku: behrns, kas ar tahdu behrna prahtu Deewu luhdji, saprot to dandj labaki, nekā mehš, wezee; jo kas Deewa walstibu nedabu kā behrninsch, tas tur eekschā nenahts.

Zaur tahdām luhgshānām un Deewa wahrdu lašshānu, kas noteek mahjā, kad tehws, muhte, šaime un behrni kopā pašemojās Deewa preekschā, top tizibas sehkla agri un dšilaki winu firdis sehhta, neka zaur dandj garām mahzibām un pašubinaschānām.

'Bet tu wari winam ari mahzibu agri pašneegt. Ne tà, ka tu winam tulit mahzi ahbezi un grahmatu, bet tà, ka tu winam laut ko stahsti preekschâ. Behrni griib labpraht dsirdèt stahstinius. Par dascheem jaukeem stahstineem ko mahte behrneem stahsta jaw ešam agrat runajusch; wis mihtakee un jaukakee ir tee stahstini, kas mahza, ka Deews pais šawus laudis un šawus behrnus šataiša uš deewbijibu un šwehtibu. Kad tu, mahte, šehdi pee ratina, behrnus špehlejšas tawâ preekschâ, stahsti winam par Kristus dsimšchanu, par wina šehlastibas darbeem, par wina zeeschannu un miršchanu wai ari par Abram, Mosu u. t. pr., tad tu redšesi, ka behrnus preezigâm azim uš tewi šlatâs un tarvus wahrduš šanem kâ šaldas ogas. Un kas par dahrgu mantu ta jaw ir, kad behrna firds jaw atšihst: Jesus ir teeschâm tas wislabafais un dahrgafais palihgs, wina mehs nedrihštam apbehdinât, winšch dušmojšas, kad ešam nepašlaufigi. Redšat, tà juhs 'usturat šawus behrnus kristibas šehlastibâ nu ganat tos uš Deewa wahrdu šalainâm ganibâm. Šchâs ganibas dahrgâs pušites ir jaukas bildes par Jesu un wina walstibu. Tâ behrna firds eepašihštâs ar wina; tà tee šahk wina jaw behrnu deenâs mišlèt un labpraht winam pakal štaigât. Šopâ ar bišbeles stahsteem der ari behrneem pašneegt zitu gara baribu. Dešmit Deewa bauškli, tehweiša, bišbeles un dšeesmu peršchinas ir dahrga dwehšeles atšpirdšinaschanas bariba. Šaprotams tà, kâ behrneem derigs, pejš behrna šaprašchanas un atšihšchanas. Ne ta ir šwarigakâ leeta, ka wina wahrdu pa wahrdam no galwas išmahžâs, bet ta, ka Deewa wahrdi top kâ dšihwibas šehklas graudini wina firdis eedeštiti. Par wislabako mahzišchanas wišsi eeteiz tizibas tehws Luters to, ka šwehtee wahrdi pee deewkalpošchanas mahjâ top lašiti un tà behrni ar teem eepašihštinati. Tehweiša nahk šaprotams katru reišu preekschâ, kad tehws ar šaimi tura

luhgſchanas. Swehtdeenâ lai top tizibas lozekki peelifti flah. Birmdeenâ, kad darbdeenu darbs ſahkâs, lai top deſmit hauſchli laſiti un kahdas bihbeles un dſeefmür perſchinas! Kad behrni tos wahrduſ beeschi dſird, tad tee top paſkubinati tos atſkaitit, un kad tee wineem tad wehl kahdas reißas top atgahdinati, tad tee wineem paleef it kâ paſchi no ſewis prahtâ un galwâ.

„Bet wai naw wajadſigs, tos wahrduſ behrneem iſſkaidrot, ka tee tos pilnigi ſaprot?“ ſaka daſchs, ſaka it ihpaſchi tee, kaſ tulit ſkünd, kad rahdâs, ka behrns kaut ko bej ſapraſchanas mahzâs wai galwâ patur.

Ari mehſ negribam, ka behrnam kaut kaſ top galwâ eekalts, it ihpaſchi Deewa wahrdi ne, kam buhſ buht wiinu paleekamai dſihwibas maiſei. Bet no garâm iſſkaidroſchanâm daudj wiſ neiſnahk behrna gadôs. Deſmit hauſchli lai behrnam tad top atgahdinati, kad wina dſihwê kaut kaſ nahk preeſchâ, kaſ ir pret weenu wai otu hauſli. No tizibas mahzibas der ihfi to iſſkaidrot ko behrns ar ſawâm jautafchanâm praſa Wiſſ zits lai dihgſt wehl tani laikâ noſlehpuma flehpi apakſch Deewa ſchehligas ſargafchanas. Gan wina garſ gahdâs labaki, neka mehſ protam un ſpehjam, ka wina wahrds ſawâ laikâ laidis ſatnes, dihgſ un augſ. Reaiſmirſiſim ka muhſu behrni winam peeder, un ka wina gara wehſma jaw no maſâm deenâm pâr wineem nahk.

Behrnu domas par Deewu un wina walſtibu, kâ tee tâs ſawâs luhgſchanâs, jautafchanâs un runâs atkrahj, ir daſchfahrſ dſilakâs un pateefigakâs, neka wiſa wezaku zilweku gudriba. Jo dſilaki tu ſpehji ar ſawu ſapraſchannu Deewa walſtibas leetas pahrbaudit, jo wairak tu ari atſihſti, ka wiſas muhſu domas par Deewa wahrdu noſlehpumeem nekaſ zits naw lihdi muhſcha galam, kâ tihraſ behrna domas. Sche mehſ redſam kâ zaur ſpeegeli mihlâ, bet tur waigu waigâ. Releegſim tadehl ſaweem behrneem

dsihwibas maiši tanis weltigās bailēs. it kà ta teem buhtu par daudšagri pašneegta! Kad juhs, tehwi un mahtes, tà kà jau iſſſaidrojām, bihbeles, fatkiſma un djeſmu ſehklas graudinus ſawu behrnu ſirdis eſat ſehjuſchi, tad ir wiinu ſaturš un todols behrna galwà un ſirdi jaw agraki, eekam tee kahdu ſwehtu grahamatu burtu buhtu redſejufchi. Un kad wiinſch ſahkumà ari zitu neko neſinatu, kà tiſ to, ka tee wahrdi ir ſwehti luhgſchanas wahrdi, ko tehws un mahte ar pateſſigu ſirdi katru deenu ſkaita, un pehž fureem tee ſawu paſchu un behrnu dsihwi mehgina eerihſot, tad tomehr tam ir zaur to dahrgaka mantadota, neka zaur wiſàm wiinu iſſſaidroſchanàm un mahziſchanàm, ko taš wehlaki wiſàs paſaules ſemakàs un augſtakàs ſkolàs dabu. Skola taſ newar zitu neko darit, kà palihdſet, ka jaunee kožini wehlaki ſawu lapu un ſeedu ſſaiſtumu parahda un atklahj. Wiinu dehſtitajš, ſlazinatajš un audſinatajš ir Deewa ſchehlaſtiba, un tiſ ilgi, kamehr behrni wehl ſtahw apakſch wezaku apkopschanas, tehwa un mahtes uſtižiba.

To paturat prahtà juhs, kaš ſchini ſwarigà amatà eſat eezelti! Laiſchat ſawuſ behrniunš pee ta, kaš ir juhſu behrnu wiſlabakais draugs! Neleedsat teem, ko taš Rungš patš ſauž, bet palihdſat no ſawas puſeš, ka wina apſoliſchana pee wineem war peepilditeeš: „Tahdeem ta debeſu walſtiba peeder.“

IV.

Par behrnu audſinaſchannu.

Iſgahjuſchà reijà par behrnu audſinaſchannu runadami atgahdinajameeš, kà wezakeem jakopj behrnu gara laukš, un kahda laba ſehkla tanj jaſehj.

Bet ar labu fehllu kopâ aug us scha tihroma ari nitnas nesahles! Tapeh3 runasim schoreis it ihpaschi par to, kahdas nesahles it sewischki jaisrawè ij behrnu firdim, lai labâ sehlla waretu dihgt un anglus nest.

Birmâ nitnâ nahwigâ nesahle ir zeetfirdiba un nepaklausischana! Paklausischana ir swarigatâ leeta, kurâ behrneem no masâm deenâm buhs augt. Kad behrus mahzâs wisupirms wezaku wahrdeem paklausit, tad winsch ar to jaw ispilda, kaut ari nesinot, Deewa pawehli, un mahzâs Deewa bauschleem padotees.

Wezaku waldischana par wineem ir skola, kur tee mahzâs ar pasemigu firdi Deewam paklausit; ari tad, kad wezaki jaw dus apatsch smiltim, strahdâ paklausichanas gars eetsch behrneem sawu darbu tahlaki. Lai tad wini top radinati, no firds, labpraht, ne ar waru un pret gribu pawehlei paklausit un pâr sewi waldit. To wineem buhs pâr wisâm leetâm pee saweem wezakeem redset. Wineem buhs noprast, ka wis mahjâ noteef pehz stingras fahrtibas un ka wisi schai fahrtibai padodâs. Kad wis noteef nejauschi, schodeen tâ un rihtu zitadi, tad sawrotams wisi apmulst, tad ari behrus newar mahzitees sawu fahrtibu turèt. To wairaf behrus reds, ka mahjâ walda stingra griba, jo wairaf tas mahzâs ari pasemotees apatsch tahdas waldischanas. Waldat tad pâr saweem behrneem nopeetni un stingri, bet neapgruhtinajat tos ari ar pahroleeku dauds pawehlem un aistleegschanâm! Raugatees us to, ka tehws to neaisleeds ko mahte atlahwusi un otradi! Kur dauds lifumu, tur dauds pahrfahpschanu. Dauds wezaku maldâs tami siâ. Daschâ mahjâ aug behrni pawisam bes kaut kahdas waldischanas; tee war dariit, ko tee grib; neweens par wineem neruhpejâs. Zitâ mahjâ atkal naw nekâs zits dsirdams kâ zanru deenu: „Redari to, neaisteezi tur, lai tas stahw, dari azumirkli tâ!“ Tâ behrus beidsot

nesin, fo tam buhs darit, un wezaki nespehji paschi us to raudsitees, fa wianu pawehles ari pilnigi top ispiditas. Aisleeds waj pawehli, kas pateesiba wajadsigs, bet tad ari ta, fa tu nekad nezeeti, fa behrns dara pret pawehli. Ko tu reis efi aisleedsis, to neatlaidi behrnam ari tad, kad winjch sahst raudat. Kad tu ta stingri walddi un behrns sajuht, fa tawa griba paleef nelokama, tad tu ar preeku redsesi, fa taws behrns top par paklausigu behrun.

Tapat la us paklausichanu, tapat lai top behrni radinati us pateesibu. Meli ir breefmigs eenaidneeks. Lihds fa kahds zilweks wai kahda tauta meleem padeweeks, tad tur naw neka laba fo zeret. Kas melo, tas ir sahtana behrns, jo winjch ie „mekulis un melu tehws“, saka swehti raksti. „Es esmu ta pateesiba,“ saka tas Kungs, „un kas no pateesibas ir, tas klausu manu balsi.“ Geksch katra zilweka karo pateesiba un meli weens pret otu. Tahda mehrâ, fa weens wai otrs dabu wirstroku, isbehg zilweks no kauna, wai eet bojâ.

Muhsu semê ir, deewam schehl, dauds netaisnibas un melu angstikolu. Breefmigi ir redset, zil daudsi zeetumods no schelmeem drihs par melkuteem, flehpejeem un wiltigeem swehretajeem top ismahziti. Bet wehl sahpigaki ir redset, zil dauds behrun scho sahtana mahkslu jaw no wezakeem mahzâs. Bet la un kur tas gan noteek? jautâ daschs labs. Kâ tad tehws un mahte war tik neprahitigi buht, sawu paschu behrun us meleem mahzit? Klausatees un spreeschat paschi! Redsi, tur behrns nafi wai kahdu zitu leetu kaut kur kam nosadsis. Otrs puika eet ar sawu tehwu jaunâ sagla mahjâ. Tee ismekle wisu un atrod nafi. Puika stahw la mehms un neusdroschinajâs ne puschplehsta wahrda sajit. Beenahst mahte ari klahst; wina sin, kas notizis, bet dusmu pilna lez mekletajeem preti: „Ko, wai juhs gribat manu behlu par sagli taisit, ta neeka nascha dehl? Winjch to semê ir atradis, winjch ir newainigs!—“

Mu redsi, tur ta mahza sawam behrnam ar joni melot un sagt.

Zeb kahds zits puifa kahdu zitu negantibu padarijis. Dehls un tehws top kopâ preekschâ saukti. Ko tee zelâ runâ? Wai tehws mahza dehlam pateesibu runât, leezinât un peedoschenu luhgtees? Ne! „Mesaki, dob tikai preti!“ ta ir wina mahziba. Wai tam lihdsfigas lectas muhsu starpâ nenoteet? Ja, wai tahdi wezaki naw paschi melkuli un melu tehwi, kâ tas Rungs no sahtana saka? Wai tew, kad tawam behrnam pastara deenâ jaleezina: „Tu esi tas meistars bijis, ka skolâ es preeksch elles esmu audsinâts, manas afinis lai nahk pār tewi!“ Un schehl ir sajit, ka tik daudseem muhsu tautâ meloschana tapusi par ihstu eeradumu; ka blehdiba un wiltiga swehreschana tik breefmigi isplahâtâs, tas nahk pa dalai ari no ta, ka wezaki melus ihsti ne-ee nihd un neatsehst, ka meli ir no sahtaua, ka tee paschi naw pateefigi un ari behrnus us pateesibu neradina. Tadehk, mihtee tehwi un mahtes, esat wisupirms paschi pateefigi un peeluhkojat, ka meli un netaisniba pee jumâs netop atrasti. Ko tu runâ, tas lai ir patees; ko tu dari, tas lai ir taisns; ko tu apoli, to turi; ko tu draudê, to peepildi! Tâ ween ir eespehjams, behrnu us pateesibu audsinât. Kangees us to, ka behrns pat masakos melus nerunâ, un kad tas to ir darijis, tad pahrmahzi winu kâ wisleelakâs mainas dehk. Tad waram zerêt, ka ar Deewa palihdsibu mums augs pateefiga jauna paaudse. Ja pateesiba behrna firdi dehstita, tad ij tâs isaugâs ari pateesiba un usiziba. Kas melo, tas sog. Ja meli uswahreti, tad ari sagschanas sakue istrauta. Bahdajat, ka skaudiba nu skopiba neisplahâtâs! Zit daschkahrt nedfird no neprahtigâm mahtem: „Redsi, ziteem naw tik skaiistu leetu kâ tew,“ wai: „Ehd, ehd; saprotams, to es doschu ziteem!“ Wai tahda neprahtiga waloda ne-ee potê behrnu firdi skaudibu? Mahzi behrnam to, ko tu winam dodî, ari

ziteem dot. Ijdeldè fkaudibu zif ween eespehjams, tad augs eefsch behrna mihlestiba, un winsch mahzifees ari ar preeku labu darit.

Mehgini gahrdumu kahribu eefsch behrna isnihizat! Nejanke ir redset, kur behrns wifu kahro dabüt, kas orram rokäs wai ko otrs ehd. No ta behrns top issargats, kad tam jaw ro masäm deenäm ir sawi stingri nolikti ehschanas laiki, kur tas zitadi nekad neka nedabu. Tä behrns mahzäs ar sawu meerä buht un nekahro un negrib neka no ta, ko ziti winam redsot zitä laikä dabu. Ja gahrdumu kahriba ir isnihdeta, tad juhð ari daschkahrt sagschanas kahriba, jo sagschanas saktums ir daschkahrt gahrdumi.

Laimigi tee behrni, kureem wëzaki jau agri pat masako jahdlibu aisleeds, tä kà tas tehws darija, ka dehls ar pateizibu stahstija, ko tehws winam eekalis: „Kad tu gar kaiminu sirnu lanku eji, tad greef azis sahnus, tä kà tu pat tufschu pahsti no ta nenemi.“ Un kad dehls reis bija kaut ko aisleegtu kahrnma deht panehmis, tas pats tehws winu tä bija nopehris, ka tas winam wifu muhschu stahweja prahtä un wifu sagschanu padarija reebigu.

Treschais eenaidneeks, pret kuru pee laika jakaro, ir neschkihstiba un meefas kahriba. Tur neschkihstegars isplahtäs, tur swehts gars atkaphjäs tijiba un meers juhð un wiseem launumeem ir durwis atwehrtas. Sche ruhpiiga sargaschana wajadsiga. Mahzibas un pamahzischanas ween nepalihds. Turat sawus behrnus pee meefas tihrus, itin ka jaw agraki saziju. Raugatees us to, ka tee ir weens pret otu kaimigi. Kad behrni aug leelaki, tad sargajeet tos no wisäm kahrдинаschanam! Nelaujat wineem tahdä weetä un sapulzë eet, kur dsird rupjus wahrðus un reds netiklas leetas. Sirds man sahpeja redsot jau masus behrnus us frogu klenderejam. Labaki ir sargät nekä waidët; labaki ir nomodä buht nekä postu redset.

Es esnu par daščâm galwenafâm leetâm runajis, kas behrneem no masâm deenâm aisleedsamas. Kad par wišu ihsti ruhpetos, tad wis daudj šuhdseschanos newajadsetu. Tomehr tās ari wišai nedrihst truhst. Wezam zilwekam buhs mirt, jaunam uzjeltees. Tā kà Deews muhs sodidams audsina, tā ari mehš newaram bej ta tift zauri. Tad lai tas noteek ari no muhsu pušes kà no Deewa pušes, ar tehwa firdi, weenteesibu, mihlestibā. Kad ir wajadsigs, behrnu wina darbu, zeetfirdibas un melu deht pahrmahzit, tad pahrmahzi, bet ne ar pahrssteigschanos, ne grehzigās dušmās. „Netaitinajat šawus behrnus,“ peetodina šwehtee raksti. Dušmas rada dušmas. Newis grehzigās, bet šwehtas dušmas, kas šajfan ar mihlestibu, lai juhs škubina uš pahrmahzišchanu. Ne bej eemesla, ne ar netaišnibu, ne bej mehra un ne pa daudj, nekahdu starpibu netaišot, tā ka tu weenu lutini, otru staipi, lai noteek tawa piparu uškaitišhana, bet tā ka behrus atšihst, kahdas wainas deht wiau pahrmahza, ka winsch šajuht, ka wezakeem firds šahp, wiau šahpigi pahrmahzot. Ak zil daudj neprahtigu wezaku tani šinā nemaldās! Par ko dod šahagarus? Behrus warbuht kahdu nepareisibu padarijis, blodu apgahšis, glahši pahrsitis, winsch to netihščâm padarijis, ijsaka to, luhdi peedoschanu, -- bet dabu par to ugunigas šahpes baudit!”

“Bet kad tas ir melojis waj bijis nepaklausigs, tad tu nesaki ne wahrda! Nemehri nekad behrna nošegumu pehz škahdes, kas zaur wiau ir notikuši, bet pehz nošeguma, ko tas pret Deewa un zilweku kahrtibu padarijis. Kad tu wiau par to sodi, ko winsch netihščâm padarijis, breešmigi un neschehligi, ko tu zaur to panahzi? Tu kahrdini wiau, ka winsch otrreiz leedsās; tu audsini wiau tā uš melošchanu.

Veelas bahrschanas, daudškahrtigas draudeschanas nepalihdi nesa. Behrni beidsot šamulst un wezaku wahrdi

nespehji wairs neka. Ja behrnam pahrmahziſchanas waja-
ga, lai wiſſſch tad to dabu uſ pehdàm. Leels ſods naw
wairs wajadſigs, kad wini, ſaprotams, prahſigi ir audſi-
nati. Jaw maſſ ſods, iſtâ laiſâ un wiſſe, nes labus
augſus.

Kad eſt ſodijis, tad rahdi atkal ſawu mihleſtibu, tà
ka Deews ar mums ari dara. Kad behrns behdas bau-
dijis, tad lai tas banda pehz tam ari pweeku. Nà ſaule
ſpihd pehz pehrkona, tà wezatu mihleſtiba pehz pahrmahzi-
ſchanas. „Gaiſmu un ſiltumu dod katra laiſâ, wehju un
wehtru daſchu reiſ, jibenu un pehrkonu ſkaiſi!“ Behrnu
mihleſtiba iſtâs pahrmahziſchanas dehl neſuhd, bet aug.

Dſenatees par wiſâm leetàm tam pakal, winu firdis
katrà laiſâ turèt atwehrtas, ka wini ar ſawàm behrna
luhgſchanàm, nopuhtàm un ſkumjàm nahſ pee wezakeem un
neka jums neapſlehj. Tad ari katra laba ſehkla atradis
eekſch wineem weetu!

Par labo ſecklu runadams atgahdinu, ka ari mihle-
ſtiba behrnu ſtarpà ir kà ſehkla ſehjama un audſinajama.
Ta rahdàs gan behrneem jaw firdi buht eeradita. Kad
brahlits waj mahſina peedssem, tad ir wezakeem behrneem
leels preeks par to. Kats grib wiku dabut redſèt, flehpì
nemt un wiſu labu tam darit. Bet lihdi ka tas top leelaks,
kad tas ſahſ zitu behrnu leetinas aiſtiki, tos trauzèt,
tad ir ari drihſ karſch mahjàs; daſchàs mahjàs ir pat
kleeſſchana un brehſſchana beſ gala. No ta behrnus
ſargàt, meerigu behrna prahſtu eekſch wineem topt, par to
buhſ ſaprotams prahſtigitum wezakeem gahdàt.

Ari ſche ir atkal ſwarigakà leeta; raudſitees uſ to, ka
ſchi niſnà neſahle neaug firdis leela, no ka nahſ ſtrihds un
karſch. Ta ir pa leelakai dakai ſkopiba un ſtaudiba.

Un daſchlahrt ir wezaki paſchi wainigi, ka ſchahdas
wainas pee behrneem iſplatàs. Ziſ daſchs labs neprahſtigs
tehws wai mahte nedeſta tàs paſchi behrna firdi?

Zihmatees tad wezafi, uszihtiqi pret to! Zif daudj juhs idelbat skopibu un skaudibu, tit daudj juhs audsinajat mihlestibu un weenprahtibu. Otra leeta, zaur ko mihlestiba masinajäs un meers suhd, ir ta, ka wezafi weenu behrnu wairaf mihle un islutina un otru tura par sliktaku. Tas rada nizinatam behrnam dsilas firdsfahpes, skaudibu un ihgnu prahtu pret wairaf mihleto behrnu.

Daschkahrt tur wezafi tos behrnus, kas gara un meefas spehtä wahjafi, par sliktakeem, bet ihpafchi par teem bija wineem wairaf gahdat. Gudratos un spehzigakos behrnus wini turpreti islutina par daudj. Tas faitè leelifti tiklab nizinatam ka ari islutinatam behrnam. Tä tad lai walda ihsta behrnu mihlestiba, bet ari ihsta pahrmahzischana.

Ja behrni pee spehieschanäs naidä fanahkuschji, tad fargees, ka tu weenam behrnam, winu otra deht pahrmahzidams, pahri nedari. Loti weegli war gaditees, ka tu strihda eemeslu ijmekledams atstahj daschu maju eemeslu neeewehrotu. Tapehz ir daschkahrt labaki, abus nj saderefschanos un meeraturefchanu pastubinät un strihda eemeslu aismirft. Bes tam ir saprotams wajadigs, behrneem eekalt, ka it ka katrs prafa sawu teesibu no otra, ta ari lai neweens neudrihftäs otra teesibu aiskahrt. Jo wairaf wezafi behrnu teesibas robejchas farga (sche nedrihft neweens prahtigs tehws prafit: „kahda teesiba tad ir behrnam?“), jo wairaf suhd behrnu starpä duhru teesiba un wisä tautä aug meera prahts. Sekam behrns mahzäs ihstu brahtu mihlestibu, lai winsch mahzäs saprast, kas ir otra teesiba, un kas wina peenahfums. Ta wadija Deews sawu tautu; tä audsinasim sawus behrnus!

Ja Deews dos swehtibu, ka behrnu deenäs mihlestiba un meers aug, tad ir zerams, ka ari turpmaka sadsihwe ar scho dahrgo faiti buhs saweenota. Tad tee turefees weens pee otra, weens otram palihdsedami un weens otru fargadami. Un ko tee mahjä sawä starpä mahzijuschees, tas

atnes turpmaš ziteem dahrgus anglus; tā pluhst ij wezaku mahjaš tuwaku mihlešiba.

Wehl daščas leetas waretu wezaki ņew atgahdinatees, bet lai peeteef ar to! Ari no ta jau redšam, zif loti leels un ņwehts ir wezaku amats; un ņew paščus un ņawu darbu pahrbaididami, atsihstam noščehlodami, zif daudš mehš ņawa ņlinskuma dehl ešam ndkawejušchi. Wai neņajuhtam, ka behrnu audšinaščana bej ta ņkunga palihdšibas nekā neweizās? Mahzišimees tadehl ņchini reišā uš winu ņawas rošas pazelt! Winšč lai tad dod wišeem ihstu atsihščanu, gribu un ņpehku uš ņcho ņwehto audšinaščanas darbu! Winšč lai ņwehti juhs un juhsu behrnus, ka tee angtu jumš par preeku un godu, un juhs reiš waretu ar preeku wina waiga preeščā rahditees un ņazit: redši, ņche es ešmu un tee behrni, ko tu man ešidewis!

V.

Bar behrnu audšinaščanu.

Mahziščana un ņkolosščana.

Tiklihdš kā behrna garš mostās, te winšč ņahf ari gara baribu prašit un gara mantas eewahft. Uu ņchās gara mantas, ko winšč tā pirmōš gadōš ņewim eefrahj, ir leelas. Wišs ko winšč no Deewa raditās pašaules un raditām leelām, no zilweku dšihwes un darbeem redš un dšird, wehrā leef un ņanem: mahtes walodu, winas wahrduš un pawehles, bej tam wehl, ko Deewa ņchehlaštiba wina dwehšele eedehtsi, — wai mums, wišu to peeminot, naw jašaka: tās ir teeščam tif leelas un dahrgas dahwanas, ka

tàs sneedjäs tahtu pahri pär tàm, fo skola wehlat pasneedi, jo skola titai iskopi un attihsta tahtat, uj agrafajàm gara dahwanàm dibinadamàs.

Tà tad behrns mahzàs jau pirmos gadus loti daudi, un tomehr ir leela starpiba starp pirmo un wehlafo mahzischanos. Sahkumà noteef wehl mahzischanas bes kaut kahdeem puhlineem it fà pati no fewis. Behrna gara lauks ir wehl Edenes dahriam lihdsigs; winsch usnem sehllu un nes augtus bes kaut kahdas peespeeschanas. Bet drihs peenahf laiks, fur pascham jastrahdà darbš un jaredi puhliki. Waiga sweedròš tam jakopi jaws gara lauks. Starp mahzischanos un prahta lozischanas laiku lai top tagad stingri isschirts. Kad mahzibas stuudas ir, tad lai behrns fajuhf, ka ta wis wairs naw spehles leeta, bet ka wiš wina dwehfeles spehki stahw nerimstoschà darbiba. Tà aug pastahwiba un uszihtiba uj wišu darbu, kas turpmat gadàs. Ihstais mahzischanas darbš sahàs mahjà un top skolà turpinàts.

Mahziba, kas ir wisai zitai gudribai par pamatu un durwis atdara, ta ir lasischanas mahziba. Ta lai ir wezaku gahdaschanaì ustizeta, it ihpaschi ta ir mahtes darischana. Septità gadà warat to drošchi eesahft. Bet tad ar pilnigu ruhpeeschanos un ne tà, fà daschàs weetàs dabu brihnumus redset. Mahte wehrpj pee ratina un behrns dur lihdsjäs bes kaut kahdas pahrraudjischanas burtus, fà nu gadàs. Tahda slintoschana ir laika tehreeschana, un no tam nekas neishahft! Kluhdas, furàs tà behrni pee lasischanas eesteedi, nespehj neweens wairs wehlat iislabot.

Kad tu mahzi, tad mahzi ari pamatigi un ruhpiigi, bet otrahft: isleetà ari ihstu mahzischanas wihs. Kas to labi prot, tam panahkumu netruhks. Un kahdu preeku fajuhf behrns, kad winsch nu pats grahmatà war lafit, fo agraf no mahtes mutes dsirdejis!

Bet kahdas grahmatas der behrneem bes ahbezès rokà

dot? Mihtee wezaki, ta ir leeta, kas praja labu sapraschannu, un par to wajadsetu plaschi runat.

Grahmatu truhkuma mums, latweescheem, wairs naw. Katru gadu aug muhsu tautas grahmatu krahjums. Garigu un zitu pamahzofschu stahstu un laifu pakawejoschu grahmatu ir kaudsem bodes. Bet kur daudj Top rakstits un drukats, tur ir daschadi: labi, tihri grandi, bet ari pelawas un deewamischehl ari niknas nesahles. Tapehz turat azis wala un usmanat, ka saweem behrneem nedodat grahmataš rola, kahdas ween gadas, bet lasat tas papreefschu paschi zauri, jo wislabaka gara bariba naw preefsch behrneem wehl par daudj laba. Behrns bahsch mutē, lai ogas buhtu kaitigas wai labas. Un deewamischehl — kaitiga bariba ir mutē daschahrt saldaka, nekā laba maife, bet pehz?! — Kas us meesu top sehst, tas ari meesa atrod weetu. Bes tam sliftu grahmatu iideweji prot sawu ijschto kaitigo sehflu wiltigōš wahrōš paslehpt un saldu darit, un tā dabujam redset, ka jo rupja un kaitiga grahmata top jo gahrdi aprihta!

Tapehz efat nomoda, ka juhs nedodat saweem behrneem maifes weeta atmeni un olu weeta skarpju! Nezeeschat ne par to behruu rolas kaitigas grahmataš!

Un kur walsits top grahmatu krahtuwes dibinataš, tur peeluhkojat prahigi, ka wisi schults pilnee, kaitigee un neschkihstee raksti top tureti tahlu nost no jaunās paaudses. Mas uguns eededsina leelu meschu. Mehle ir ari mas lozektis, bet ta padara wisu meesu neschkihstu un šadedsina muhsu dsihwi no dsimschanas lihds nahwei, kad ta no elles top eededsinata. Schee šwehta apustula Jehlaba wahrdi peepildas pee wahrdeem un raksteem. Uguns ir uguns un gipts ir gipts, lai buhtu meli wai dušmas, neschkihstiba wai niknoms, kas no elles eededsinati. Sargasim sawus behrnus, sargasim sawu tautu, ka uguns nepaspruhk wala! —

Par lasišchanas mahzišchanu runajām. Ra lasišchana un wišs zits, kas mahjas mahzibai ustizets, buhtu šawā laikā šķaidra un tefošča, par to lai wezaki gahdā. Par to ir nomodā ari školās pahrluhti. Mahjai buhs pamatu list, uš ko škola tahlat buhwē. Kad wezaku kuhtribas deht behrnu mahzišchana ir panihkufi, tad buhs ari školotajam gruhiti tos uš preekšču wadit. Mahja un škola lai eet roku rokās. Tapehž gahdā par to, ka behrni mahjā jataišās, un pehž tam, ka škola wineem atnes ihstu labumu. Šeb tu praši: „Kā tad man par to buhs gahdāt, wai tad ta naw školotaja darišchana, kad es tīfai šawu behrnu školā juhtu?“

Saprotams školotajam jadara no šawas pušes, ko amats un peenahkums praša. Bet tadeht nedomajat, ka nu wezaku darbs pee behrneem beidšees! Weend garā un spehķā mahjai, un školai šawu darbu pee jaunām dwehšelēm wajaga turpināt. Kad školotajs wed uš preekšču un wezaki atpataf, tad mahzišchana un audsinaschana eestreen grahwī. Šuhs, tehws un mahte, zerejat uš školotaju un zerejat šaweem behrneem wišu labu no wina. Šums ir taišniba!

Bet mahzi nu ari mahjā šaweem behrneem školotaju godāt, jo ari uš wīnu sīhmejās zeturtais baušlis. Deews wīnu behrneem par waditaju un zēla-rahditaju eezehlis. Bet kā tad behrns lai wīnu godā, kad tas redj, kā školotajs top mahjā — nahf laiks — nizināts un wezaki to ļauj, ka no wina runā negodīgi un nekawnīgi?

Otrķahrt: behrnam buhs školotajam pakļaušit un wīnam un školās ķahrtibai padotees. Bet kā tas to lai mahzās, kad tas redj, ka wezaki par školās ķahrtibu nēla nebehdā?! Škola un wīnas likums šneedjās pahri par školās istabas durwju šleegšni, ari behrnu wezaki stahw no wairaf pušēm apakšč školās likumeem. Kad nu behrni redj, ka wezaki wai nu kuhtribas wai zeetširdibas deht par školās likumeem nēla nebehdā, školneeku ķahrtīgi školā ne-

ſuhſta un mahjās behrnuš neſargà un neuſſkata, wai zitadi ſkolas likumeem turàs preti, kur tad lai wini mahzàs kahrtibu un paſlauſiſchauu?! Tu newari no wineem praſit, ko tu pats nedari. Tapehž eekali ſkolotaja godaſchenu un ſkolas kahrtibu behrnu ſirdis zaur ſawàm runàm un ſawu preekſſiimi! Zitadi tu noplehſi, ko ſkola uſtaifa!

Deeſchſahrt: gahdajat par ſawàm ſkolàm! Skolas ir gaiſmas lukturi, awoti, no ka naht tautas dſihwibas ſpehts. Skolàs attihſtàs nahkoſchàs paaudjes laime un nelaiime. Tapehž gahdajat par tàm. Kur wehl ir maſ ſkolu, tur zelat jaunas flahſt. Kur tàs ir nabadſigas, tur peemakſajat; kur ſkolotaju algas ir maſas, tur paaugſtinajat! Kad lampai buhš gaiſmu dot, tad ari ektas wajaga. Kaš grib, ka ſkolotaja darbs augluš neſtu, taš lai gahda par to, ka winſch ar preeku iſpilda, ko amats winam uſleek. Tu gan newari nekad toš puhliuš atlihđſinàt, kaš ſkolotajam pee tawa behrna jaredi; Deewš tikai to war. Bet peemini: ſkolotaja darbs naw ahrišs meeſas darbs, ko ari algadſiš waretu ſtrahdàt, bet ſchis darbs weizàs tikai tad, kad ſirdi mahjo laipnš, meerigš prahtš. Gahdajat tad par to, ka laižigas ruhpeš nenofſpeeſch un nenogurdina juhſu ſkolotajuš, bet ka wini war ar preeku ſawu darbu darit. Ko juhš ſkolai par labu iſdodat, taš neš jumš un juhju behrneem wiſlabatoš ſwehtibas augluš. Ari par to, ka juhš par ſkolàm gahdajat, jumš buhš reiž Deewam atbilde jadod. Deenateeš tad tam paſat, ka juhš to ar preeku darat un ne ar noſtkumſchenu, jo taš neneš, ne jumš, ne juhju behrneem nekahdu labumu!

Lihđi ſchim eš jumš, mihtee wezaki, eſmu atgahđinajis, ko Deewš no jumš praſa behrnu audſinaſchanaš un mahžiſchanaš ſinà.

Tagad eš greeſchoš pee jumš, mihtee ſkolotaji, kaš ari no Deewa eſat aizinati par muhſu behrnu widutajeem un uſraugeem. Darbs, kaš jumš uſtizets ir, — to ſinu —

deesgan pu hlinu pilus! Jo lauks, kas jums jākopj, ir jau zaur grehseem samaitats, ir ehrlschku un dadschu pilus. Un šcha lauka apkopschana nolause, nogurdina un nomoza wairak nekā kaut kahds zits darbs. Bet par to tas ari ir dahrgs, Deewa swehtits darbs. Deews sawus behrnus juhsu kopschanai ustizejis. Muhju Pestitajs sata: „Kas weenu no scheem wismasakeem ujnem manā wahrda, tas mani usnem“, un jau praweets Daniels sludina, ka mahzitati spihdēs tā debess sposchums, uu kas daudj us taisnibu wed, tā swaigsnes muhschigi muhscham.

Jeb wai ta naw swehtiba, behrnus tam Kungam pee-
west; wai naw preeks eewehrot, tā eeksch wineem mostās un aug gariga gaisma un gariga dsihwiba? Wai šchini amatā nenahk ari leels labums juhsu paschu dwehselei? Schini amatā juhs paleekat ilgaki, nekā kahdā zitā, un nodarbojatees ar leetām, kas jums weenumehr pašneedi jaunu gara atspirdsinaschanu. Zitūs mahzidami juhs mahzatees pašchi un ziteem zeku rahdidami juhs pašchi topat stipraki us ihstā zela. Luhdsat sawai laiwiakai wehju no debesim! Jums buhs zitu waditajeem buht us pateesibas, us taisnibas zeku. Swarigatā leeta tad ir ta, ka juhs pašchi to pašihstat. Zitadi juhs esat akli aklo waditaji. Dsenatees pehz pilnigas atsihschanas, ka esat sawā amatā derigi. Mehginajat iddeenas augt garigā gaismā! Esat swezes, kas pašchas deg un ziteem gaismu dod. Staigajat pašchi pa to zeku, ko juhs ziteem rahdat! Darat tā, tā tas godajamais behrnu audsinatais, kas jazija: „Es neesmu nekad neko mahzijiis, ko pats staidri nesaprotu, ne ari kaut ko pawehlejis, ko pats nezenjos iddarit! Kas pa taisnibas un pateesibas zeku grib tahtak staigāt, tas lai stahwu us stipra pamata! Schis ihstais pamats ir Kristus un wina schehlastiba. Us ta stahwat stiprā tizibā! Dahrgā ewangeliuma Lutera tiziba, ko jums buhs sludināt, lai jums ir par dsihwu mantu!

Gaiſma, kaſ no Deewa ewangeliuma ſiphd, ta lai ſwehti un apſtaidro wiſu zitu mahzibu, ko juhs ſneedſat! „Wiſs jums peeder“, ſaka apuſtuls Bahwils. Wiſu laizigu leetu mahziba ir ari gaiſma, kaſ mums palihdſ, pareiſi ſawu zetu ſtaigat. Ta ir manta, ko nedrihkſtam wiſ aprakt. Tiſ daudſ kà eefpehjams, zenſchatees tauſ ſinà paſchi augt un ari ſaweem behrneem tiſ daudſ no tàs iſbalit, zil wineem wajadſigs, ka wini katrs ſawà amatà waretu ſawai tautai buht par derigeem lozekteem! Bet ſwarigakà leeta ir, ka mahziba top pilnigi un pamatigi paſneegta. Daſchadas mahzibas, bet wiſas nepeeteekofchi un pawirſchi, ſajauz prahtu, rada uſpuhſchanos un iſpoſta dſihwi. Kaſ ir pawirſch un nepeeteekofchs ſawà atſihſchanà, taſ ir ari pa leelakai dafai pawirſchs un kuhtrs wiſà ſawà darbà.

Babati maſaſ, bet pilnigi! Bet wiſa mahziba lai ſtahw uſ ti z i b a s p a m a t a, jo ti z i b a ir tautu dſihwibas uhdens aka.

Kad muhſu ſkolas no ſcha pamata ſlihd ſemè, no ka tàs ir iſanguſchas, uſ ka tàs weenigi ſtipri ſtahw, tad paleek teem ſkolas gahnitajeem taiſniba, kaſ weenumehr ir gatari ſazit: ſkolas audſina ſchelmus un blehſchus.

„Ta Kunga bijaschana ir wiſas gudribas eefahlums“, tà leezina ſw. rakſti. Schee wahrdi lai paleek ari ſpehkà preekſch wiſeem, kaſ ir ſkolu pahrluhki, un par zekarahditajeem teem, kaſ pee tam ſtrahdà! Kad ti z i b a un Deewa wahrdi paleek par muhſu ſkolu pamatu, grunti un gaiſmu, tad ta top par raugu, kaſ muhju tautas dſihwi ſwehti un wiau uſtur uſ ſwehtibu.

Uſ to raugatees, pàr to eſat nomodà ari juhs, miſkee ſkolotaji! Deewa wahrdi juhs ſauz par behrnu ſargeem. Eſat tad iſhti ſargi! Sargam wajaga ſinàt, ko taſ ſargà; ſarga azim wajaga walà ſtahwèt un redſèt, no kureenes launums nahk. Sargam wajaga ari wi h r a d u h ſ c h a s uſ karofchanu, kad kara laiks atuahziſ. Deews lai jums

tad dod gaischas azis, godigu firdi un, stipru duhschu. Melaujat sawu prahthu zaur teem apmulfinat, kam drauga bals, bet eenaidneeku firds, ne ari zaur teem, kas slepeni kildu garu sehj! Kas kopâ strahdâ un fargâ, teem uaidu ari wajadsigs weenads prahts un weenads gars.

Liksim tad wisi rokas kopâ, kas sawu tautu mihlejam un pee tās strahdajam, un mehginasim to ar wisu sawu spehku uš preekschu wadit. Liksim wisi, wezaki, skolotaji un mahzitaji, rokas kopâ uš strahdajchanu weenadâ garâ un weenadâ noluhkâ. Iau lihds ichim mehs neesam bes panahkumeem sawu darbu strahdajusch; Deews mums par padomadeweju un palihgu bijis. Winšch muhs ari turpmaš bes palihdsibas un šwehtibas negrib atstaht. Kad mehs tikai stahwesim uš stipra pamata, katrs jawâ weetâ ihsti gohdasim un staigasim Deewa wahrdâ weenâ prahthâ uš preekschu, tad Deews šwehtis muhsu darbu un padaris, ka muhsu darbs atnes muhsu tautai paleekamus dšihwibas augtus. Bet tas brihnischkigais spehks, kas wisa muhsu darbiba parahdas, tas lai ir tahds prahts, kas uš to Rungu šaka: „Rungs, tu fini, ka es tewi mihleju!“ Tad winšch mums dos ihstu gana firdi pret behrneem un wadis pats sawas ganama pulka awis uš jahlainâm ganibâm un dos tam ihstu dšihwibas baribu!

VI.

Saimneeku peenahkums pret deenastneekem.

Išgahjuscho reisu runajâm par to, kâ behrni tam Rungam jaudsina un jakopj. Bet pehž zeturtâ baušchla

mahjas tehws un majas mahte tàvat là behrneem tà ari faimèi un deenastneekèem eezelti par wezakeem. Mums ir teefiba, ari no deenastneekèem godaschanu un paklaufischanu prafit. Bet fur mums ir teefibas, tur mums ir ari peenahkumi. Kad fainneekam ir teefiba no deenastneekèem prafit, fa tee ar behrna prahtu faweem maifes tehweem padodàs, tad wiinu peenahkums ari ir, tos ar tehwa mihlestibu un stingribu wadit, mahzit, andjinat un tafni par wineem waldit. Tà mums mahza ari apustuls Bahwils: „Juhš fungi, kas ir pareiši un pehz teefas, to darat kalpeem (Kol. 4, 1), un juhš fungi darat to pašchu wineem, stahdamees no beedinaschanas, jinadami, fa ari jums ir Rungs debefis, un tas neusluhko zilweka waigu (Ev. 6, 9)“.

Ar ſcheem pehdigeem wahrdeem apustuls Bahwils aifrahda us to Rungu, kas preekschneekèem un apafschneekeem, mahjas tehweem un deenastneekèem fawu lifumu un teefu dewis un no wiſeem to pašchu praſa, fa katrs fawà amatà ir uftizigs. Bet lai mehš waretu katrs fawà amatà tam fungam uftizibu parahdit un weens otram darit, kas ir pareiši un pehz teefas, us to ir wiſupirms wajadſigs, fa ihsti atſihſtam, fo katrs amats no mums praſa, kahdà ſakarà daſchadàs dſihwes ſahrtas weena ar otu stahw un apafsch kahda lifuma tàs stahw.

Kad tu mihlſais draugs, fo Deews par mahjas preekschneeku eezehlis, gribi fawam deenastneekam darit, kas taws peenahkums, tad turi weenumehr prahtà, par fo wiſch tew un tu winam eſi eezelts. Baturi prahtà: wiſch naw taws wehrgs, kas tawai gribai ir padots, fa tu drihſtetu ar wiinu darit là tew patihk. Wiſch naw ari tikai algadiis ween, juhſu ſadſihwe naw tikai pirkſchana ween, fur tew deenastneeks par ſinamu algu fawu darbu pahrdod; deenastneeks naw barbarihks, no fa war prafit, fa wiſch par to, fo wiſch maſà, ari labumu eenes, un ar fo zitadi naw nekahda dariſchana, bet taws deenastneeks ir wiſupirms

taws lihdsstrahdneeks Deewa preekschâ, kam weens naw labaks par otu, winsch ir taws turwaks un brahlis eeksch ta Runga, kas juhs ikdeenischkigâ dsihwê kopâ salizis, ka juhs weens otram palihdssetos ar tâm dahwanâm, ko juhs no Deewa esat dabujuschî. Tâ tad deenastneeks ir mahjas lozeklis, kam tâpat, kâ winam mahjas kahrtibai japadodâs un pee mahjas darba un puhlineem daliba jakem, kam ari pee mahjas goda un fwehtibas buhs datu dabut. Un fainneeks naw tad tikai pawehletais un wagars, maises dewejs un algas maksatajs ween, bet ari sawam deenastneekam ihsts preekschneeks, gahdneeks, wadonis, palihgs un tehws. To paturat weenumehr prahtâ un esat ari tahdi sawâ amatâ! Darat kâ ihsti mahjas tehwi sawai saimei, kas ir pareisi un pehz teesjas! Darat to usihtigi un pilnigi. Tehws gahdâ par sawu behrnu ustureschanu. Dodat ari saweem deenastneekem pilnigi un beskurneschanas baribu un algu! Tehws mihlê sawus behrnus: Parahdat ari sawai saimei laipnu, mihlestibas pilnu firdi! Nemat dalibu pee winu preekeem un behdâm! Esat wineem wisâs leetâs par palihgeem un padomadewejeem Neusleekat wineem leelatas nastas nelâ tee spehj nest! Esat pazeetigi, kad pazeetiba ir wajadsiga! Nedsenat tos projam, kad tee saflimst; nedomajat: „kad tas nespehj strahdât, kapehz man tad buhs winu ehdinât un few pascham skahdi darit?“ Ihpaschi tad peerahdat, ka winsch naw tikai darbarihks, bet mahjas lozeklis, ko ar mihlestibu saudse, un par kuru ari tad top gahdâts, kad winsch jums nespehj ar ikdeenischkigu darbu sawu ikdeenischkigu maisi atlihdsinât.

TEHW Tehws ir behrneem par zeka rahditaju un pamahzitaju. Gahdajat ari tani sinâ par sawu saimi. Wislabakâ mahziba preeksch wineem ir ta, ko wini no jums un juhsu mahjas dsihwes dabu. Bet pasneedsat wineem ari ihpaschi mahzibu, kur ta wineem wajadsiga. Wisupirms isdalat wineem to dwehseles baribu, ko tas Rungs

mums jawôds wahrddôs dod. Sapulzinajat winus ar feerw un behrneem ap mahjas altari, t. i. ap Deewa fwehteem wahrdeem, kad juhs kâ mahjas preesteri ar jawu faimi Deewam kalpojat un winu peesauzat. Gahdajat, ka winu firdis Deewa wahrdu gaisma spihd. Tee dod wineem itdeenas no jauna mahzibu, stiprinafchanu, spehku un ustizibu preefch dsihwes un darba. Tee wineem atgahdina weenu-mehr no jauna, ka juhs wifî stahwat apafsch weena Kunga waldischanas, ka wini ar wifu jawu darbu un rihtofchanos nekalso tikai zilwekeem, bet ari Deewam. Wini tad sin, ka, lai ari tâ buhtu, ka fainneeka azis winus neredj, debefstehwa azis tomehr pâr wineem stahw watâ. Wini tad nedaris jawu darbu tikai preefch azim, bet firdsweenteesibâ un ar labu prahtu. Darbs tad wineem wairs nebuhs par nastu un frustu, bet wini to daris ar mihlestibu un preeku, jo Deews, winu augstakais pawehles dewejs, ir ari winu palihgs un preeka dewejs. Un tâ kâ jums wineem buhs itdeenijschfigu dwehseles baribu pasneegt, tâ gahdajat ari par to, ka wini fwehtdeenâ jawu pilnigu dwehseles atspirgichanu atrod. Esat pâr wineem nomodâ, ka „wini to Deewa mahzibu un wina wahrdu nepulgo“, bet kopâ ar draudsi jawam Deewam wina fwehtâ namâ kalpo. Un kad ari mahjas un lopu apkofschanas dehl wisa fahme katrâ fwehtdeenâ basnijâ neteel, tad eerihfojat tomehr tâ, ka katrs war pa reisai pee deewkalposchanas dalibu nemt. Un ari par teem, kas mahjâ paleef, gahdajat ka wini war fwehtdeenu fwehtit. Dodat wineem tik daudj laika, ka wini paschi war Deewa wahrdu lasit, wai kad juhs paschi esat mahjâ, tad lasat wineem sprediki preefchâ un gahdajat, ka it kâ meefas bariba fwehtdeenâ ir labaka neka itdeenijschfigâ bariba, tâ ari dwehsele fwehtdeenâ bagataku baribu un eepreezinafchanu dabu, nekâ darbadeenâ eespehjams.

Kalpojat tad tâ tam Kungam ar jawu faimi! Mahfat ar winu dehl wifâs leetâs wina fwehtâ waiga preefchâ!

Ma jums šlimības laikā jāveem deenastneekēm buhs palihdēt, par to jau esam runājuši. Bet grūstaka ne tā meefas šlimība ir dvehseles šlimība. Kad nu tavam deenastneekam kāda ihpāšča dvehseles kaite, kad viņš varbuht ir nepaklausīgs, wai kūtirs, wai lildīgs, wai rupjš, wai tad tew nebuhs jo wairak preekšč wina tahdā šlimībā palihdsību meklēt pee ta ahrstes, kas ari dvehseles wainas dseedē? Eij wina deht pee ta Kunga un suhdsi winam jāwas mahjas un jāwu deenastneeku wainas! Atgahdini winam pašemībā ari šewi pašču, kad tu winam jāwas šaines wainas efi rahdijis, lai viņš tew rahda, kāhdas wainas tew pašam peelihp! Deenastneeku preekščā tu to newari dari, dari tad to ta Kunga preekščā! Kad tu tā preekšč šewis pašča un šawa deenastneeka no ta ihstā ahrstes efi djeedināšchanas šahles luhdsis, tad viņš tew palihdsēs, pret deenastneeku ispildit jāwu teesību un peenahkumu: winu norah, pamahzit un pahmahzit, kad wjadfigs, un palihdsēs tew kārtībā west, ko tu weens pats ar jāwu špehku nepašpehji.

At, zīt jāuki tas ir, kad tā mahjas lozeklu širdis top zaur aishugschanām un mihlestību, zaur Deewa garu un špehku weenotas! Zīt jāuki tas ir, kad deenastneeki no mahjas tehwa noprot, ka tas winu dwehseli nes mihlestībā un pazeetībā uš jāwām rofām! Tad šaaug deenastneeks atkal ar mahjas dšihwi kopā preeka un behdu deenās, tad tas šajuht pee mahjas usplaušchanas, šlawas un šwehtibas ari no jāwas pušes preeku un ruhpejās mahju no šlahdes un šaunuma šargāt. Tad tas nedara jāwu darbu kā algadšis, tad naw ari wjadfigs, winu ar waru peespeest, ne ari no wina ar bijāšchanu un drebeschanu tā no šagla šargatees, bet tad tas labpraht puhlejās wairot un pašargāt, kas winam uštizēts.

„Darat tad deenastneekēm, pašubina apustuls, kas ir pareisi un pehž teesus, štahdamees no beedina

ſchanaſ". Was ar ſcheem wahrdeem ir ſazits? Wai ar to ir aiſleegts katrs nopeetns, ſkarbs wahrds, kas deenastneekem top ſazits, katra wihrifchkiqa waldischana, ar fo tee top waldditi? Teefcham ne! Tapat kà wezakeem ſawus behrnus zaur pamahziſchannu un pahrmahziſchannu, mihleſtibu un beedinaſchannu buhs audinat, tapat ari ſaimneekem ſawus deenastneekus buhs turet apafſch ihſtas waldischanaſ.

Apuſtulam naw ne prahtà nahzis, ar ſcheem wahrdeem to par labu eeteift, kad ſaimneeki glehwulibà dod groſchus iſ rokàm, kad wini no bailèm, ka azumirkli meers buhs trauzets un ſargadamees no duſmàm un erraſtibàm, zeeſch ſawà mahjà pretofchanoſ, kuſtribu un palaidnibu. Was wiku wahrduſ tà ſaprot, tas melo. Mahjas tehws ir tadeht par mahjas galwu eezelts, ka winam buhs par ſawu ſaimi ar ſtingribu un nopeetnibu walddit; kas to nedara, tas iſahrda Deewa un zilweku kahrtibu, tas padara, ka mahja un ſaime eet bojà. Tas nedara tad ari pret ſaimi, kas wina teeſiba un peenahkums, newada ſawus deenastneekus uſ labu, bet uſ launu, neaudſina eefch wineem paklauſiſchannu, uzihtibu un kahrtibu — tà kà wina peenahkums ir — bet ſtuhrgalwibu, palaidnibu un nekahrtibu.

Newis waldischannu aiſleedi apuſtuls, jo to winſch eeteiz weenumehr, bet winſch ſaka ari raugotees uſ deenastneekem; „nekaitinajat toſ". Kad winſch ir nepaklauſigs bijis, pawehlei preti darijis, ſlinks un nebehdigſ bijis pee darba wai fo zitu aplam padarijis, tad ir ſaprotams wajadſigs wiku bahrt, ſtingri uoraht, wiau ari, ja wajadſigs, tiſdaudſ pahrmahzit kà taiſniba un liſums io atkauj. To neaiſleedi apuſtuls nekad. Bet to winſch aiſleedi, ka tu winam weenumehr neuſbruhzi kà eenaidneeks, ka tu zaur beſgaligu lamaſchannu, fehſiſchannu un beedinaſchannu winam pahri nedari un wiku nekaitini. Mehſ ſinam ikweens, zik toti daſchu deenastneeku iſdeeniſchkaſ —

faut ari majas — nekreetnās eerāschas, nepareisibas un wainas, wīnu nīti, nebehdaschana, mulkiba, šaimneekus war kaitināt un wīneem errastibas padarīt. Kur nu šaimneeks neprot šawalдитеes, tur izželās bešgalīgs strīhds un trošņis. Kur wīšneezīgākās lectinas deht beš prahta kēšijās, kur zauru deenu nelo žitu nedšird kā tīkai lamaschānu un draudešchānu, tur nahf ari drihs no otras pušes, pretirumaschana un reeschana. Dušmas walda no weenas, stuhrgalwiba no otras pušes, šaimneeks un pušchi, šaimneeze un meitas stahw tad kā eenaidneeku kara pulki weens pret otru. Wīšu, ko dara, dara ar launu prahtu un waru un tas eet tīf ilgi tīkai, kamehr šaimneeka azis wehl redšamas. Tīf- līhds kā wīšch muguru greesch, tad ir deenastneeks tīkpat kuhtrs kā agraki un padara pat tīšchā prahtā wehl škādī. Tahdu naida dšihwi un mušchīgu karu, tahdas nīkīgas, negantas kīldas aīšleedi apustuls, tapehž ka wīš tas mahjas dšihwi kā nahwes šahles īšposta un wīšu mahjas meeru un šwehtību kā rušfa šahd.

Kad tu šawu deenastneeku, kad bija wajadsīgs, eš no- rahjis un pahrmahzījis, tad apejees ar wīnu atkal laipni un draudšigi; nerahdi pret to weenumehr ihgnu prahtu, nedušmojees ar wīnu beš gala, bet leez wīnam atšiht, ka tu turi tehwa prahtu uš wīnu, kas ari zaur pahrmahzīschānu wīna laboschānos kā šwarīgato leetu meklē. Katrai kahrtai ir šaws gods un to tu nedrihsti wīnam laupit. Bet tu laupi wīnam to, kad tu ar wīnu kā ar kahdu wehrgu wai lopu apejees. Un ja tu wīna godu laupi, tad tu ari ne- wari gaidit, ka wīšch tew to godu dod, kas tew peenah- kās. Lai tad tawa waldischana ir šingra un wīh- rišchīga, bet ari taišna un tehwišchīga. Apakšch šaimneeka waldischanas stahw wīši wīna darbi. Ka darbs top ušihīgi un peeklahjīgi, prahtīgi un labi padarīts, uš to jums ir teešiba un peenahkums, buht nomodā. Bet deenastneeks naw tīkai strahdneeks ween, wīšch stahw ari

tad apafsch juhsu pawehles un waldischanas, kad darbs stahw un atpuhschanas laiks ir klast. Ari tad winam buhs juhsu waldischanai padotees un juhsu mahjas kahrtibu turèt. Zitadi tas newar juhsu mahjas lozellis buht. Katram mahjas tehnam ir Deewa un zilwela preekschâ teefiba, no deenastneeka katrà laikâ atbildi pražit, fur tas ir un fo winsch dara.

Efat nomodâ par sawu saimi; apwaizajatees ari tad par wineem, kad tee naw juhsu mahjâ, ne ari uf lauka pee darba. Zuhš efat atbildigi par to, kad wini juhsu kuhtribas un mihsstas waldischanas deht kriht launâs kahrдинаchanâs un sawai dwehselei dara skahdi. Deews lai jums dod ari tani sinâ ihstu modribu un pasargâ juhs no tahda prahta, kahds tam wihram bija, no ka es gadu atpafat dsirdeju, kad tas ar sawu puifi lihdsis: „Dser, juns, zil tu gribi, bet dari tikai peenahzigi sawu darbu“. Was gan buhs tahdu, kas sawu nebehdigo firdi tik rupjâ wihjê parahdis, un tas wihrs ari nebija (jums par godu lai tas ir sazits) no muhsu draudses, bet, mihslee draugi, parbandat sewi paschus, wai tahdas domas naw warbuht ari juhsu firdis raduschâs, it kâ jums nebuhtu ar sawu saimi nekahda zita darischanâ, kâ tikai ka wina preeksch jums strahdâ un juhs winai algu dodat. Zuhš efat mahjas tehwi un atbildigi Deewa preekschâ ari par sawu saimi. Ak neaismirstat io Deewa wahrdu leezibu, fo jau agraki peeminejam, ka kad kahds reds sawu tuwaku, kas wina fargaschanai padots, uf neganta zela un winsch to nepamahja, ne ari tam aisleeds, ka tad wina afinis sawâ laikâ no ta taps prahtas, kad tuwaks zaur wina nebehdschanu eet bojâ! Efat tad nomodâ par saweem deenastneekem, ka tee nestaignâ pa negantu zelu, ne ari no eet launâs sapulzês! Efat nomodâ par wineem ari tadeht, lai juhsu paschu mahjas dsihwe zaur wineem netop ispostita! Zuhš tat fargajat sawu mahju un mantu ruhpiigi

no fshades; neweens nedrihfi juhfu mahjai uguni peelift. Bet wai tad no ta uguns ween jabihstās, kas mahju šade-
 dsina? Wai leelaku fshadi nepadara tas uguns, kas mahjas
 eekschigo dsihwi isposta? Tahds uguns war drihs zaur
 rupju, kildigu, pahrgalwigu, schuhpigu un palaidnigu dee-
 nastneeku mahjas dsihwē eekrist, — un kad tahda uguns
 dsirkstele reis mahjā eenešta, kad ta kuhtribas dehl mahjā
 dabujuše isplatitees, zik drihs tad ta aijnem zitus mahjas
 lozeklus, isposta ari eeksch wineem schkihstibu, meeru un
 godu un padara juhfu mahjai besgaligu postu! Beeluhkojat
 tad, kad juhs kahdu deenastneeku šawā mahjā nemat, wai
 tas ari juhfu mahjā der! Reskatatees us to ween, wai
 tam stipras rokas un spehzigi lauli, wai tas šawā dsihwē
 ir tihrs un beswainigs, tā ka juhs wiku drošchi warat par
 šawu mahjas lozekli peenemt. Un šatat winam tuhliit azis,
 ka kad tas apaksch juhfu pajumta dsihwo, pee juhfu galda
 ehd, juhfu gahdaschanai ustižās, ka tam tad ari katrā sinā
 juhfu waldischanai japadodās, jums japaklausā, mahjas kahr-
 tiba jatur un godigi un peeklahjigi jadshihwo. Un lai tas
 tā notiftu, tad esat labi nomodā, esat nomodā pār wineem
 katrā laikā, lai tee buhtu mahjā wai rijā, eekschā wai ahrā,
 tihrumā wai peegulā, wai pee darba wai ari tad, kad ir
 atpuhšchanās laiki. Esat pār wineem nomodā it ihpaschi
 šestdeenās wakarā un šwehtdeenā, lai schās
 dahrgās, šwehtās deenas netop šagahnitas zaur beskau-
 nigeem, rupjeem darbeem. Un kad juhfu peenahkums ir
 aistleegi, ka juhfu šaime newasajās apfahrts un šunastitūs un
 grehtūs nepadara, tad esat nomodā jo wairak pār to, ka
 juhfu paschu mahja netop par grehtu un neschkihstibas pe-
 rekli! Mahjas tehws, kas atkanj, ka wina mahjā šastreen
 jauni laudis weseleem bareem, ka tur puischi un meitas
 rupji kopā gul, tā tas deewamschehl daudšās weetās noteek,
 — mahjas tehws, kas tahdas un zitadas beskaunigas ee-
 raschas šawā mahjā zeesch wai pat patš wehl tā dara, to

nëwar par mahjas tehwi fawkt, tas ir mahjas eenaidneeks, kas fawu faimi wëd fahrdinafchanâ un fëw pafcham un fawai faimëi krahj Deewa fodu un lahftus! Un fkr tahdas leetas pret faimneeka aifleegefchanu noteek, tur kreetns wihrs gan gahdâs, ka tee, kas tâ kâ funi apfahrt wafajâs, ari fawu funa alqu dabu. Turat apafsch ftngras, wihrifchëigas waldfifchanas fawu faimi un nebaidatees, ka deenafstneeki tadëhl no jums ftrees projâm, un ka juhë palitfeet bef faimes. Lai Deews dod, ka labi dauds, — ka wifë faimneeki turetù tâ fawu mahju fchëihftu, gan tad ari deenafstneeki padofees Deewa fahrtibai un atfihë ar pateizibu, ka wineem titai tur labi flahjâs un ihfti, paleekami augli teek, fur wirus apafsch ftngras waldfifchanas tur un no fauna fargâ.

Kur faimneeki tahdu t e h w i f c h ë i g u w a l d i f c h a n u tur un faimë tahdai waldfifchanai padodâs, fur abi kâ weena lunga kalpi apafsch wina lituma pafemojâs, fur tee weens otram to godu dod, kas katram pënahtâs, un weens otram ar tâm dahwanâm kalpo, fo tee no Deewa dabujufchi, tur tee faang mihleftibâ fopâ, kâ ihfti mahjas lozekli un ir weens otram par fwehtibu. Tur nahf wezaku fwehtiba pâr behrneem un faimi, un no faimes atkal fwehtiba faimneekam un wifai mahjai. Tur aug un feed tehwa mahja apafsch Deewa fchëhlafstibas fargafchanas, tur fïr weeta, fur Deewa gars war fawu darbu ftrahdât pee wifëem un wifus uf fwehtibu audfinât.

Schoreij es jums, mihtee faimneeki, efwu mehginajis no Deewa wahrdeem rahdit, kas jums it ihpafchi jaleek wehrâ, lai juhfu mahjâs dshwe labi weiktos. Es jau finu gan, ka, fur wifë labi neeet, ka tur dafchlahrt ari juhfu deenafstneeki pee ta ir wainigi. Bet neaifbildinajees ar to! Karsë lai rangâs papreefchu uf fëwi pafchu, meklë fawas wainas ihfti atfihft un ar Deewa palihdfibu labot, tad ees wifë labi uf preefchu. Sawâ laikâ gribu ari par to

plafchaki runàt, kas ir juhfu šaimes peenahkums pret jums. Bet pa diweem zeleeem es uwaru uf reis staigàt, ne ari pa diwàm durwim uf reis eeeet. Schoreis es esmu to zetu gahjis un pee tàm durwim peeklaudsinajis, furàm bija pee juhfu firds aiswest. Lai Deews dod sawu schezlastibu, ka schis zeksch un schàs |durwis buhtu wina wahrdeem walà stahwejuschi un weenumehr walà stahwetu, tad nahks ari teeschàm wina meers un palihdsiba bagatigi jums un juhfu mahjàm. Tad winsch patš dibinàs juhfu mahjas uf to ihsto stuhra akmini, kas ir Kristus, muhsu Kungs, weenos mahjas lozektus ar tizibas un mihlestibas faiti un swehtis to fahrtu, par to schoreis esam runajuschi, ka mehš winam waretu ari par tàm labàm dahwanàm pateikt, ko winsch mums zaur „labu waldischanu un labu šaimi“ grib dot. To mums tàpat wajaga kà deenischku maiši, ko wišu kopà buhs luhgt. Buhšim tad ari tani sinà uszihrtigi; luhgšim tadeht Deewu ikdeenàs un darišim no sawas puses, kas ir muhsu peenahkums, tad winsch mums ari neleegs sawu palihdsibu. Amen.

VII.

Kas ir deenastueeku peenahkums pret šaimneekem?

Uf to mums atbild Deewa wahrdi Ewes. 6, 5—8: „Juhš kalpi, paflaufat teem, kas pehz meefas juhfu kungi, ar bijaschanu un drebeschnu, eeksch firds weenteesibas, it kà Kristum, nekalspodami tif preeksch azim, it kà gribedami zilweekeem patikt, bet kà Kristus kalpi darišdami to Deewa prahtu no wisas dwehseles,

ar labu prahtu, kà tam Rungam kalpodami un ne kà zilwekeem, sinadami, ja kas to labu daris, ka tas to pašchu atdabūs no ta Runga, lai tas ir kalps, lai šwabadueeks”.

„Juhš kalpi“, šaka apustuls! Ko apšihmē šchee wahrdi wina mutē? To wiņsch ir šazijis us wehrgeem, jo tanī laikā bija wiši kalpi wehrgi. Wini nebija šwabadi zilweki, kà muhsu laika deenastneeki, kas war kalpot, kur un kam tee grib un zif ilgi tee grib, bet wini bija wehrgi, ko par naudu pirka un pahrdewa, par kureem kungeem bija teešiba un wala, ar wineem darit kà wineem patika, winus špeest, mozit, staipit un pat nokaut. Šchi nabaga, mofu pilnà šahrtā ir tagad, paldeews Deewam, gandrihš pawišam no jemes wiršus nosudufi. Tas ir panahšums un augli, ko Deewa šchehlastiba un kristigas tizibas šwehtiba zilwekeem ir atnesufi. Kristus, kas muhs no grehškeem, nahwes un welna atpestijis un muhs par brahleem šawā starpā aizinajis, negrib, ka wina draudšes lozeškeem laizigā dšihwē buhs sem wehrgu juhga waidēt, bet grib, ka katram ir šaws zilweka gods un šawa zilweka teešiba. Par to mehš winam pateizam no wišas firds! Par to winam pateiz tif lab šaimneeki kà ari deenastneeki. Un mums winam šawu pateizibu ar to buhs peerahdit, ka mehš wairs ne ar waru, ne peespeesti, bet no firds un labpraht katrs apafšch teem likumeem pašemojamees, ko Deews mums kà šwabadaī šahrtāi dewis.

Uri tee likumi, kas jums deenastneekeem un kalpeem doti, ir Deewa apštīprinati un eezelti. Pado-
datees tad teem labpraht, no firds un ar preku! Šat ar šawu šahrtu meerā un Deewam pateizigi! Uš to juhš man warbuht atbildat: „Kahds eemesls mums gan pateikt, meerā un preezigeem buht? Wai tad muhsu šahrtā ir šahda meera un preeka šahrtā? Mums pašcheem naw mahjas, — apafšch šwešča pajumta mums jadsihwo.

Mums pascheem naw lauku, — us swescha lauka mums jastrahdà darbs. Mums naw brihwibas, — zitu pawehlèm mums jaklausa, zitu prahts jaispilda, zitu labà no rihta lihdi wafaram waiga sweedròs jastrahdà, zitu deenestà jawi meefas un dwehfeles spehki jaischkeesch“.

Beeturat, mihlee draugi, kas tà kurnedami smahdejat jawu kahrtu! Wai esat labi apdomajusch, ko runajat? Sakat man wijupirms: kam naw sche wirs semes deenasta? Kas nestahw sem pawehlèm un likumeem? Mehsh esam wihi Deewa kalpi un namaturetaji, un jo leelaks fahds amats, jo leelaka ir ari wina atbildiba. Bruschujemes kehniensch Friedrichis II. sazija par sewi paschu: „Es neefmu zits nefas tà jawas walts pirmas kalps“. Un teescham, tahdam kalpam ir wairaf darba un rikoschanas nekà wijssemakam kalpam. Bet semakam kalpam buhs buht zilwekam paklausigam. Bet tahdam leelam kalpam lai ir aufis walà, katra semaka kalpa luhgghann dsirdèt, mute gatawa, wiseem atbildi, padomu un pamahzischanu dot, rokas pazeltas, wisus fargat un apgahdat.

Juhs raugatees warbuht ar skandibu us jawu maises tehwi. Bet atgahdinajatees taf, ka winam tàpat ir darbs un rikoschana tà jums. Wai negut bes tam us wina kameescheem raises un ruhpes par wisu jawu mahju, no ka juhs esat swabadi? Jums ir katru deenu galds klahs, ehdeens sataifits; juhs dabujat jawà laikà jawu algu, un tad ne, tad juhs sinat, kur juhs warat palihdsibu un taiwibu prafit. Bet kas behdà par to, kur maises tehwi to nem, kas wineem pee namatureschanas wajadsigs, kas saimej jadod?! Lai ir labs wai slihts gads, jums tomehr ir wijs jadabi, kas preeksch meefas un dsihwibas uftureschanas wajadsigs, un bes tam wini wehl atbild par juhu dwehselem!

Es zeru, kad juhs labi apdomaseet, tad juhs nekurneseet wis, bet jums buhs Deewam no firds japateiz, ka

juhſu fahrta ir tiſ me'erapilna. Juhſ ſinat katra ſtundâ, kaſ jums jadara, ſinat, ko juhſ par tv dabuſit; un kaſ jums jadabû, to juhſ dabujat beſ raiſemJun beſ praſiſchanas ſawâ laikâ. Jo ſemats amats, jo maſak atbildibas, un jo maſak atbildibas, jo maſak raiſchu. Un kad jums daſcha naſta janeſ, tad nedarat taſ to gruhtaku zaur kurneſchānu un pretiſkerſcheſchānu, bet paſemojatees apaſſch tās, paſlauſat ar preeku ſaweem ſaimneekem, iſpildat labpraht winu pawehles, tad juhſu naſta jums taps weeglaka un wiſi juhſn darbi jums mihtaki.

„Paſlauſat ſaweem kungeem ar bijaſchānu un drebeſchānu“, ſala apuſtuls! Ko tad jums buhſ bihteſ, preekſcha ka drebêt? Ka juhſ Deewa preekſchā neeſat nederigi, winu neapſkaiſtinajat zaur ſawu ſlinkumu, „nebehdibu“ un „pretirunaſchānu, un ka juhſu kungeem nebuhtu teeſiba, juhſ bahrt un pahrmahzit. Wai juhſ tã bihſtatees Deewa un ſawu ſaimneeku pareiſās un ſmehtās duſmas? Wai ſargajatees, ka wineem nedarat erraſtibas, behdas un raiſes? Wai juhſ padodatees labpraht winu waldiſchānai un mehginajat no wiſa ſpehſa winu prahtu un pawehles iſdarit? Pahrbaudat tanî ſinâ ſawas ſirdiſ! Saſat paſchi, wai naw dandj juhſu ſtarpâ, kaſ tiſai ar moſam dara, kaſ top pawehlets, un turklaht wehl ar kurneſchānu un pretirunaſchānu? Wai tahdu naw juhſu ſtarpâ, kaſ pee katra darba ir tiſ glehwi, it kã tas wineem buhtu pahraſ gruhts, kaſ tiſ nebehdigi ſtrahdâ, ka neweens ar to newar meerâ buht? Kad ſaut kaſ top pawehlets, kaſ naw pehz juhſu prahta, tad ir tuhliſ brehtſchāna un plerſcheſchāna walâ: „Mums dara pahri un netaiſnibu; tahdu waldiſchānu newar nekur atraſt!“ Un kad tad ſirds ir pilna, tad paſaka ari drihſ ſaimneekam, kaſ uſdroſchinajees darbu ſmahdêt un ar ſcheem ſtrihdetees: „Nu, kad tu neeſi ar mani meerâ, tad meklè ſew zitu deenaſtneeku; eſ eeſchu no tewiſ projām“. Kad nu tahds nepaſlauſigs deenaſtneeks no katra ſaimneeka

aifeet, kas pehž wina domām winam pahri dara, kas tad tur iņnaht? Tas skreen no weenas weetas uš otru, blandās pa pašauli apkahrt; weenumehr tam eet flitaki, top zaur apkahrtblandišchanos beidsot par ištū wasanki un pahrgalwigu ūhkelmi, kas nekur wairs weetū, ne ari deenastu nedabū, un posts un plikums ir wina alga.

Uš ūho ūhmejās ūhahda wezr pašaka: Raħds ehjelis kalpoja pee dahrsneeka, kur winšch beešchi dabuja kaħpostu lapas un zitas ūaldas ūaģles. Bet winšch newihschoja tur ūtrahdāt un aišskrehja pee kaħda podneeka. Tur winam bija jastrahdā gruhtaks darbs, katru deenu jamin mahli, bet kaħpostu lapas nebija nekur ko dabūt. Tas aišbeħdša ari no tureenes un nonahza pee kaħda gehrmana. Tur winam bija wišgruhtakais darbs jastrahdā un beš tam wehl katru deenu Jaredi, ka wina braħta ahda tapa nowilkta un gehreta. Nu tas briħnijās un ūazija: „Kaut es taħ buħtu palizis pee wezā ūaimneeka; ūche beidsot ari mana ahda taps nowilkta“. Ja, kam nekad pazeetibas naw, palikt ūawā weetā, tas ištosta ūawu dšihwi un ūewi pašchu.

„Pašlauūat ūaweem kungeem“, ūaka apuštuls, „nekalpodami tiš preešch azim, it kā gribedami zilweekeem patikt!“ Šchee wahrdi ūhmejās uš teem, kas preešchā leen, ūaimneekeem glaimo un wineem peħž deguna runā, bet ko tee dara aiš muguras? Tee tur winus ištmeij un apkehja un leeds žiteem par wina deenastneekeem tapt. Teem ir diwejada mehle un diwejada ūirds! Un kaħda ūirds un mehle, taħds ari darbs. Ažu preešchā ištakli un mudigi, ka labakus newar wehletees, bet liħdi kā greešch muguru, tā tee ir žiti žilweki tapušchi: rokas un kaħjas ir ištihwas, nekaħds darbs wairs neweizās, wiš eet ūchihbi un atpaķal žitā kešchā, žitā ūchirštā. Kad tad naht kildas un baħrūchanās, tad mehle ir atkal gudra un loķana, attaišnotees un wainu uš žiteem greešt. Uš kaħdu laiku ištodās taħdam wilitgam ūhkelmim pat ūawu ūaimneeku peewilt, bet Deews,

kas ari šlepenibā reds, nelaujās peewiltees, ne ari apšmeetees. Ar laiku tomehr nedarbi un šķelmība ari zilwefu preekščā nahf gaišmā.

Šis deenastneeks, kas ne tīfai azu preekščā, bet firds ušzihribā šawam šaimneekam kalpo, dara tā, kā pirmā fristigas draudjes laikā kahds deewbijigs, fristigs zilwefs darija, kas ar kahdu paganu kopā uš lauka darbu strahdaja. „Saimneeks ir ašgahjis“, šazija pagans, „lai nu darbs stahw“. „Taws šaimneeks ir ašgahjis“, šazija wina deewbijigais lihdsstrahdneeks, „bet mans šaimneeks ir weenumehr pee manis, winsch statās no debesim uš mani; šchim šaimneekam es kalpošchu ar ušzihribu un nepeekufis“. Tā winsch strahdaja šawu darbu tahtaki.

„Kā Kristus kalpi, daridami to Deewa prahtu no wijas dwehseles, ar labu prahtu“, šaka apustuls. Ar to wis wehl nepeeteef, kad darbs ahriigi labi un pehz pawehles isdarits, tas Kungs praša no mums, lai tas ari no firds, ar labu prahtu taptu isdarits. Ne kā algahjis lai dara deenastneeks šawu darbu, ne ari šawa labuma, wai šlawas, wai goda deht, bet kā tahds, kas mihlestibā un ustizibā šawam maišes tehnam peekerās, mihlestibā pee wina šwehtibas un truhkuma, preeka un behdām dalibu nem, mihlestibā šewi pašchu ašleeds un šawam maišes tehnam labpraht kalpo.

Šaldeews Deewam, ari tahdi deenastneeki ir muhsu starpā atrodami. To jau ir daudj peedsihwojuschi, ari es to šawā mahjā ešmu peedsihwojis! Kas to ir peedsihwojis, tas pazel šawas rokas uš augšchu un pateiz Deewam par to, jo tahds deenastneeks ir dahrgaks nekā selts un mihlšč kā behrns. Mehš pazelam šawas rokas uš augšchu un šwehtijam winus un luhdsam Deewu, lai winsch pats wineem dod to šehlastibas algū, ko mehš nespehjam dot. Šif jauki tas ir, kad Deews mums deenastneeku dod, kas mihlestibā un ušzihribā mums kalpo, kas negaida weenumehr

uſ ihpaſchu pawehli, bet pats eewehro, kaſ wajadſigs, to ſteigschuſ padara, par wiſu zahdà, kaſ tam uſtizèts, ja, tà zahdà un ruhpejàs, it kà buhtu maiſeſtehwa manta wina paſcha ihpaſchumſ un maiſeſtehwa labumſ wina paſcha labumſ! Tahdi deenajtneeki wairſ naw deenajtneeki, bet ir mahjaſ draugi, ar kureem wiſu war pahrrunàt un apdomàt; tee ir mahjaſ lozeſki, kaſ ar mahjaſ dſihwi ir ſaanguſchi topà labàſ un launàſ deenàſ, tee ir Deewa ſwehtiba, ko winſch mumſ peſchſir. Un pateeſi, ari pàr wineem buhſ Deewa ſwehtibai naht.

Tiſ ilgi, kamehr tee mahjà ir, tee top mihleſti un godati. Kad tee top wezi, tad eerahda wineew turpat dſihwoſli; kad tee jau agrati grib no mahjaſ ſchirtees, tad toſ pawada Deewa ſwehtiba, uſzel teem namu un dod, ka teem labi klahjàſ un zeturtà bauſchla apſoliſchana pee teem peepildàſ.

Tahda kalpu kahrtia ir jauka un ſwehtiga. Un kà juhſ topat par tahdeem kalpeem? Apuſtuluſ mumſ dod uſ to atbildi: Kad juhſ labpraht tam Kungam kalpoſeet un ne zilwekeem. Wiſſ muhſu darbſ lai top tà daritſ, ka mehſ ne zilwekeem, bet Deewam kalpojau. Kad tu gribi Deewam kalpot, lai tad tew ta netruhtſt, ko winſch no tewiſ praſa, t. i. ſirjnigaſ mihleſtibàſ, uſzihtibàſ paſemibàſ un paklaſiſchanàſ. Bet fur to dabuju? Pats no ſewiſ tu to teeſcham newari ne atraſt, ne ari panahſt. Taſ ir gan teeſa! Bet no Deewa tu wari un tew buhſ to dabut. Wiſu to winſch tew grib dot, kad tu wihu no ſirdſ luhdſi, to weenumehr no jauna luhgſchanàſ no wina praſi.

Bahrbandat ſewi paſchuſ! Wai juhſ ta dehl ari wihu eſat peeſaukuſchi un peeluſguſchi? Juhſ warbuht eſat ſcho un to no wina luhguſchi: weſelibu, labkluſchanoſ u. t. pr. Bet wai eſat ari kahdu reiſi luhguſchi, lai winſch jumſ dotu paſemigu, paklauſigu un uſtizigu ſirdi pret ſaweem

kungeem! Wai esat winu peesaukuschi, ka winsch isbeddetu eeksch jums stuhrgalwibu, pretoschanos, wiltibu, blehdibu, uspuhschanos un leelischanos? Kad juhs to daritu, tad winsch teescham jums dotu, fo juhs luhdsat. Winsch titai war un grib tam dot, kas winu no firds luhds.

Bet mehs mahzamees wehl zitu no scheem wahrdeem. Mehs mahzamees, kahdu leelu godu Deews juhsu kahrtai dewis. Zilweku azis kalpu kahrtai ir sema kahrtai, bet Deews neuyluhko weenu zilweku wai kahrtu wairaf nekà oturu; winsch prasa titai ustizibu. Un fur winsch to atrod, tur winsch tura to kahrtu par wisaugstako, jo tani kahrtai tu kalpo tam wisaugstakam Kungam, winam pascham. Tawa ikdeenischkà kalposchana, lai ari ta buhtu, ka tu istabas tihri, wai ehdeenu taifi, lopus kopi, wai seenu plauji, tihrumu ari, wai riju kuli, — kad tu to dari uszihigi un ruhpiigi deembijibà, tad ta ir swehta Deewa kalposchana; tawai kahrtai, tad ir Deewa preekschà leelaks gods nekà wisaugstakam amatam pasaulè, kas zaur slinkumu un negodigu dsihwi top apgahnits.

Bet wehl zitu fo warat no scheem wahrdeem mahzitees, to, kà jums bnhs isturetees pret launeem un besdeewigeem kungeem. Kad tu esi kahdà mahjà nonahzis, kahdu Deewam schehl war deesgan atrast, fur saimneeki neleetigi leetà sawu waldischanu, par saweem deenastneekem negahdà, wineem labu mahzibu nepasneeds, bet wineem wiswairaf par launu preekschihmi ir, winus pahraf agruhtina un ar wineem neganti apeetàs, — tur domà tà: es nefalpoju zilwekem, bet Deewam; winsch man kustu uslizis un pazeetibas skolà eelizis, lai es sche mahzitos sewi paschu aisleegt, pasemotees, sawu kustu us sewi nemt, lai es tà zaur gruhtibam preeksch debesu walstibas taptu audsinàts.

Apustuls Peteris raksta (1. Pet. 2, 18. 19): „Juhš kalpi esat paklausigi saweem kungeem eeksch wifas bijaschanas, neween teem labem

un lehneem, bet ari teem bahргеem, jo ta ir
 ſchehlaſtiba, ja las Deemu apfinadamees
 gruhumu panes netaiſnibu zeeſdams“.

Par ſpidoſchu preeſſſihmi ſhini ſinà mums ir
 muhſu Kungs Jeſus Kristus, las bija paklauſigs lihdi
 nahwei, lihdi pat kruſta nahwei. Par preeſſſihmi mums
 ir pirmee kriſtiguee laudiſ, las paſemojàs pat apakſch wiſ-
 niſnakàs paganu waldiſchanas. Par preeſſſihmi ari daudi
 tuhſtoſchu pehž tam, las paſemibà ſawa Kunga pehdàs
 ſtaigajuſchi.

Klauſees, las ſawà laiſà Poſu ſemè notika !

Kahds bagats zilweks brauza ſeemà uſ Oſtrowas
 pilſehtu. Wina kuitſchers Zehkabs brauza winam eepreeſſſchn.
 Tar waretu pilſehtà notikt, tad wineem bija jabranž zaur
 leelu, beesu meſchu ; bet wakars jau metàs. Kuitſchers dewa
 kungam padomu, palikt par nakti frogà, las ſchauptſ
 meſcha bija, jo meſchà eſot daudi wilku, las ſtingras ſeemas
 deht eſot loti niſni. Bet wiau kungs bija weens no teem
 neganteem un uſpuhſteem kungeem, las labu padomu, ja
 taſ nahk no wina kalpa, nenem preti. Taſ kerſcheja un
 ſazija : „Tu gan newiſſſcho wairs braukt ; eſ nebiſtoſ no
 neka ; wehl ſchowakar mums wajaga pilſehtà notikt“. Un
 tà tee brauza taſlak. Kad tee wehl nebija taſtu aiſbrau-
 kuſchi, tad kungs diſirdeja pakalà breeſmigu kauſchanu.
 Wiſſſch ſkaiàs atpakal un redi wilku baru ſtreenam un
 pirmoſ wilkuſ jau wiſjai tuwu. „Zehkab, Zehkab“, brehž
 taſ bailigà baſſi, „wilki gahſchàs mums wirſù!“ Zehkabs
 neatbild ne wahrda, leek kungam papreeſſſchu braukt un
 paleek patſ ſtarp kungu un wilkeem, iſwek piſtoli un ſchauj
 uſ weenu un òtru. Kahdu laiſu taſ tà atſargajàs no
 wineem, bet peetruhſt pulwera. Kad wilki atkal kamanàm
 tuwaki lež, tad taſ ſaka : „Kungs, man jadod manſ ſirgſ
 wilkeem par laupijumu un jamehgina juhſu kamanàs tiſt,
 žitadi mehſ eſam abi pagalam“. „Dari, ko domà labu

esam", atbildeja kungs, ka ſirdi nahwes bailes par tahdu bija padarijuschas, kas nu gan kalpa padomu peenehma. Uzmirkli bija Zehkabs kunga kamanas un tureja ſirgu pee pawadas aij kamanam. Kad wilki nahza tuwaku un jau nabaga ſirdſinu ſagrahba, tad winsch to atlaida un azumirkli nikno ſwehru jobi norahwa ſirdſinu ſemē. Tā tas zereja ſaweem cenaidneekem iſpruht; bet drihs jau bija atkal wilku bars teem klah un draudeja jau kamanas lehft. Nu ſazija Zehkabs: „Godajamais kungs, tagad es jums wehl gribu Deewa wahrda pehdigo palihdsibu pasneegt. Tur jau ſpihd pilſehtas uguni. Suh nonahſteet tur weseli, kad es tikai pahra minutes ſwehrus uſkaweju. Gahdajeet par manu ſeeru un maneem behrneem, ar Deewu! Beeminat warbuht ari ſawu nabaga Zehkabu!“ Ar ſcheem wahrdeem winsch iſwilka ſawu jobinu no makstes un lehza iſ kamanam wilku ſtarpā. Saktumā tee gan ſatruhtas, bet tad tee krita winam pulkā wirſu un beidjot, kad wina ſpehks jau bija uſ beigam, dabuja pār wina wirſofu. Kungs bija pa tam laimigi pilſehtu ſafneedsis. Steigſchus tas nehma wihrus lihds un dewas ar wineem atpakal meſchā, bet neatrada no ſawa uſtizigā kutfchera wairak neka, kā tikai kahdus aſinainus kaulus. Winsch gahdaja kā ihſts tehws par nelaimigā kutfchera ſeeru un behrneem un tapa no ta laika ſaweem deenastneekem par labu, ſchehligu un laipnu kungu. Daſchlahrt winsch peemineja ar aſarām ſawu uſtizigo kutfcheru un pahrdomaja ar ſirds-ſahpēm un dſiku noſcheloſchanu wina ſchauſchalu pilno nahwi.

Schis kalps ſinaja, ko noſihmē tas wahrds, ne zilwekeem, bet Deewam kalpot, un Deews winam wina uſtizibu ir atlihdsinajis tur winā paſaulē teechām tuhſtoſchlahrt!

Schee paſchi wahrdi, ka mums buhs Deewam un ne zilwekeem kalpot, mums ari mahza, zil tahlu zilweku waldiſchana un wara ſueedsas. Kur ſaimneeks grib peespeest

ſawu kalpu uſ peewiſſchenu, nepateefas leezibās doſchenu, pee ſagſchanaſ buht par palihgu, wai zitadi kà Deewa ſikumam preti darit, kur taſ bej wajadſibas aiſleeds bajnižà eet, wai pawehl ſwehtdeenà ſtrahdàt, — tur atbildat droſchi: „Ne, tik tahtu juhſu waldiſchana neſneedsàs; es eſmu pirkfahrt Deewa kalps un atkal otrfahrt juhſu kalps. Kad juhs man pawehlat kant ko darit, ko Deews aiſleeds, wai biſleedsat, ko Deews pawehl, tad es newaru jums paklaufit, bet man ir jabihſtàs Deews wairaf nekà juhs“.

Behdigee apuſtula wahrdi: „ſinadami, ja kaſ ko labu daris, ka taſ to paſchu atdabus no ta Kunga“ — atgahdina mums, ka Deews taſ Kungs patſ ir kà muhſu augſtakais maiſeſtehws, tà ari muhſu augſtakais algas dewejs.

Slinks, netaiſns kalps bauda jau ſche daſchfahrt wina duſmas un dabu ſawu algu. Zaur ſlinkoſchenu un kuhtribu daram ſew paſcham ſkàhdi. Kad kalpa wainas dehl mahjoſtehws top nabags, bet kalps bagats, tad ir wina manta kà ugunſdſirkſtele wina ſchirkſtâ. Weens rublis, netaiſni pelniſs, aprij deſmit zitns rublſus — un iſpoſta bej tam meeru ſirdi un laimi dſihwè. Un ko ſaka Deewa wahrdi wehl par nahkoſcho dſihwi? Wiſſſch ſaka uſ ſlinko un netaiſno kalpn: „Metat winu wiſdſilakà tumſibâ, kur buhs raudaſchana un jobutrihzeſchana!“ Bet tàpat wiſſſch ſwehti labu un godigu kalpu. Taſ ir kà behrns ſawa kunga mahjâ, mihleſtiba un gods ſir wina uſtizibas alga. Bej tam wehl peepildàs ſchis wahrds: „Uſzihtigais ehð maiſi, bet ſlinkis zeſch badu“. Kur uſzihtiba eeſaknojàs, tur aug ſwehtibas fokſ. Strahdaſchana un prahtiga nama-tureſchana atneſ kalpam bagatibu. Ja tu ar uſtizigu ſirdi par otra mahju eſi gahdajis, tad taſ Kungs tew uſtaifa ſawâ laikâ ari tawu mahju.

Un ko ſaka Deews par nahkoſcho dſihwi? „Labi, tu godigais un uſtizigais kalps. Tu eſi bijis uſtizigs pee

mašuma, es tewi eezelſchu par daudſumu! Geej ſawa Kunga preekâ!“

Wai tahdâm aſſoliſchanâm nebija juhs padarit par uſtizigeem un godigeem? Wai tâm nebija dot jums pazeetibu un preeku, kad jums ari warbuht pateefi gruhti klahtos? Wai jums nebija tad ſazit: „Ta Kunga dehl, kas ari kalpa kahtâ bijis, es gribu buht uſtizigs un godigs, lai zaur mani ſchi kahtâ netaptu neewata un lamata? Es luhgſchu to Kungu iſdeenas, lai wiſch man dod godigu ſirdi, laipnu prahtu, uſzihtigas rokas un ſekmigu darbu un man palihdſ wina pehdâs ſtaigât un wina ſwehtibu panahft“.

Un teefchâm, tas Kungs paklauſis juhſu luhgſchanu un palihdſes jums, ka juhs waretu padarit wina labo un ſchehligo prahtu. —

VIII.

Par jaunu zilweku peenahkumu.

Œhoreiſ ſgreelſchu ſawas domas un azis uſ jums, muhſu jauneem laudim. Uſ jums raugâs gaidot un zerot juhſu wezaku un draudſes azis; no juhſu dſihwes un darbeem waram dabut redſet tâs ſehkſas augluſ, ko muhſu rokas juhſu ſirdis ſehjuſchâs; mehs zeram, ka ari wiſa draudſe dabus dalibu pee tâs ſwehtibas, ko Deewſ jums zaur winu iſdalijis.

Râ tad nu peepildisees eekſch un zaur jums muhſu zeribas? Es atgahdinu jums to ſtundu, kur juhs Deewa preekſchâ un draudſei dſirdot ſawu tizibu un mihleſtibu uſ to Kungu apleezinajat un winam aſſolijat paklauſiſchanu

un ustizibu, apsolijàt, winam pakal staigàt, wina balfi klausit un wina gaismà staigàt. Tagad prasu: kà juhs esat turejuschi scho sawu solischanos? Wai esat palikuschi draudsibà ar winu? Wai esat auguschì tizibà, mihlestibà? Wai esat winu apleezinajuschì ar sawu dsihwi zilweku preekshà, tà kà juhs winu apleezinajat ar sawu muti wina swehtà waiga preekshà? Jeb wai esat no wina atkapschees, no deewabijaschanas, pasemibas un schkistibas zeta nomaldijuschees, sewim zitu wadoni isredsejuschi, kas juhs mehginaja dabüt apaksch sawas waldischanas, ar tuffschàm apsolischanàm glaimojot un peewilot, lai juhs bedrè eegrufstu, no kuras isglahbschanas naw?

Dodat atbildi Deewa un sawu wezaku preekshà! Prasat Deewam, prasat saweem wezakeem, kahdu leezibu wini jums dod! Un kad juhsu starpà warbuht daudi tahdu ir, par kureem top leezibas dotas, kuru dehl jums jafaanàs un ar noskumschanu un schpèm pee fruhlim jafit, tad Deews lai dod, ka juhs atsihstat ar ihstu noscheloschanu un firsnigu noskumschanu sawas wainas un sawu kuhtribu un safat: „Kungs, neei joda ar sawu behrnu, nedseni mani nost no sawa waiga, peedod man, pazeetees ar mani un palihdsi man schehligi! Es gribu labotees zaur tawa gara spehku, atgreestees un uj preekshu tew labaki kalpot!“ Tas Kungs lai dod sawam pasuduscham behrnam firsnigu atgreeschanos un stiprina un pasargà eeksch wina palikuschos sawà schehlastibas draudsibà, fargà un palihdji jums wiseem buht nomoda un zihnitees pret teem eenaidneekem, kas juhs no wina grib atschkirt, ka juhs ihsti azis walà turat un esat modrigi! Uj to juhs paschubina tee apustula Petera wahrdi, kuras jums schoreij gribu pasneegt.

1. Pet. gr. 5, 5. 8. 9: „Juhš jaunee, esat wezajeem pallausigi, bet wifì zits zitam padodamees esat ispuschkoti ar pasemibu, jo Deews lepneem turàs preti, bet pasemigeem

winsch dod schehlastibu. Esat prahtigi, esat nomoda, jo juhſu pretineeks, tas welns, staigã apfahrt kã ruhldams lauwa un mekle, furu tas aprihtu; tam stahwat preti stipri tizibã, sinadami, ka tãs paschas zeeschanas papilnam useet juhſu brahteem pasaulẽ".

Es mu jums jau agraki atgahdinajis to Kungu, kas juhs darijis par saweem behrneem un kam juhs sewi paschus eset atwehlejuschi par ihpaschumu. Bet ap. Peteris runã sche par kahdu zitu walditaju, kas juhs grib dabut sawã warã. Winsch gan ari nahk kã draugs un ar glaimoschanas wahrdeem, bet sw. apustuls jums jau sazija, kas winsch ihiti ir. Winsch ir juhſu pretineeks. Kã lauwa sagrahbj un aprij awis, tã ari winsch grib eegahst juhſu meesju un dwehseli postã. Tã tad jums naw tikai pret meesju un asinim jazihnãs, bet ari pret scho wiltigo un stipro dwehseles eenaidneeku. Kahrdivinaschauas, kas pasaulẽ jums useet, ir tee tumſibas cerotſchi, ar fureem winsch pret jums karo; juhſu paschu launãs kahribas ir tee walgi, ar fureem winsch juhs grib faseet un pãr jums waldit. Ap. Peteris peemin it ihpaschi diwus tihklus, kurõs winsch, juhſu pretineeks, juhs grib hareſchginãt: pirmais ir augstprahtiba un otrs meesas kahriba. Ka juhs schinis tihklõs neekristu, uj to paschubina ap. Peteris sazidams, lai juhs schim sawam pretineekam pretistahwat un lauigatees sewi paschus rotãt no ta Kunga ar tãm diwãm dahwanãm, kas ir jaunu zilweku augstatais gods un wainags, protat: ar pasemibu un schihstibu.

Pirmais walgs, ar to welns juhs grib pee sewis dabut, ir angstprahtiba. Wai masums to, pehz fureem schis walgs top issweests? Prajat saweem wezakeem, kahda eemeſla dehl wini pãr jums wiswairaf schehlojãs? Wai ne par to, ka jaunee ir tapujchi angstprahtigi, negrib

paflausit, tapit sawalditi, bet ir stuhrgalwigi, eeteepigi, pahrgudri, kas pašemibas, lehnibas un padoschanas nepasijst?

Kad tu, jaunekli, esi wairak mahzits nekà wezi laudis, tad pateizi par to Deewam un neaismirsti nekad, ka publini, šweedri un ruhpes tewi ir audsinajuschi. Tehws un mahte sawa waiga šweedròs strahdajuschi, puhlejuschees un zihnijuschees, ka tewi waretu wairak mahzit un skolot. Wai tad tew nebija wineem atlihdsinat ar diwfhartigu mihlestibu, godaschann, paflausischannu un uszihtibu, ko wini tew laba darijuschi? Kas tawòs peenahkums ir pret wezakeem, to tu jau esi mahzijeos no behrnu deenam zeturtà hausli. Tad turi scho hausli, mehgini to ar karstaku dedsiibu peepildit, jo wairak publiuu un mihlestibas tawi wezaki tewim ir parahdijuschi! Godà winus, jo redsi, wini ir Deewa weetneeki. Deewòs wineem daku dewis pee sawas godibas, sawas taisnibas uu waras. Tadehl godà winus Deewa dehl! Refaitini winus ne ar darbeem, ne ar wahrdeem, ne ar befsaunigu uswefschanos! Kalpo wineem, esi wineem par palihgu pee winu darba un rihtoschanas, winu slimbà un nespehzibà! Kalpo wineem it ihpaschi, kad wini wezi un firmi tapuschi! Palihdsi wineem ar sawu bagatibu wai nabadsibu! Sepreezini winus ar laipnu prahtu un behrnu mihlestibu, stiprini winus ar sawam aishlughschannam! Paflausi wineem! Ari tad, kad jau esi pilngadigs, kad tew pascham jau warbuht ir mahja un waldischana rotà, ari tad paflausi wineem, nenizini winu padomu, neefschz neka pret winu gribu un wehleschanos! Padodees winu wadischanai lamehr wini dsihwo. Ari kad wini jau apatsch jemes dus, ari tad godà winu peemiuu!

Tapat isturees pret wiseem, kas tew ir eezelti zaur sawu amatu par wezakeem un preefschneekeem, wai kas wezuma goda fronti nes. Tad tu peepildi apustula wahrduus un rotà jewi paschu ar jaunu lauschu wisksaistako wainagu.

Ja, teescham pasemiba ir juhsu wisjaukafà un skaisakà rota — pasemiba ne titai pret wezakeem, bet pret wiseem, tà kà apustuls saka: „Efat ispušchkoti ar pase-mibu zits žitam padodameež“. Kur firniga pasemiba is wahrdeem un darbeem, istureschanas un us-weschanas, waiga un azim atspihd, tur juhs efat Deewam un žilwekeem mihli, tur ir prieks katram, kas juhs usluhko.

Bet šcho godu un rotu, ko pasemiba jums dod, welus neeeredš; winsch grib to ispostit un isnizinat. Winsch šajauž, kad juhs neefat nomoda, juhsu prahtus, lai waretu jums šawus walgus ap katlu mest un juhs few pakal wasat. Auqstprahtiba ir tas walgs, ar ko winsch juhs us šawu pusi welk. Drehbju lepniba, baga-tibas lepniba, gudribas lepniba, — ar scheem trim walgeem winsch jau daschu labu jaunu žilweku šajchnaudsis un par aushigu besprahti padarijis:

Lai drehbju lepniba par daudš neeweeschàs, no tam issargà muhsu jaunos laudis prahtiga palisšana pee jaukàs wezàs modes. Bet kur wezà mode, ko laudis zeeni un godà, kur bailes, modes deht netapt par issmeeklu, ir weenigais sargs, kas drehbju lepnibai nelauj peenemtees, tur ta naw daudš nefa wehrita un ari ilgi nepastahw. Tur spihd drihs ari ais swahrkeem un bruntscheem lepniba un aushiba. Tur ir rotaschanàs un gresnoschanàs, ahšesšana un polschinasšana, aptalles un sibles ap katlu, bantes matòs, gredseni aušis un rokàs, zindi un šaules sargs rokàs, zepure galwà — lai tak katrs šcho šmalfo mamjeliti eewehrotu un šazitu: „Are, kas par šmalku, šmuku jaunkundšiti tur nahk!“ Žeb, raugi, tur nahk jauns bagats puifis, rumpis goràs, galwa mehtajàs, žigars mutè, žepis rokà, zepure us weenu auši, — wai katrs šolis nedod leezibu no wina firdsdomàm: „Are, kas par glihtu, lepnu, bagatu jaunkungu es esmu!“ Un kas no drehbèm

un usweschänäs redsams, tas ari dsirdams no wahrdeem un runàm. Käd jauneklis kahdâ skolâ bijis, laitrakstôs kaut ko par sweschâm tautâm un semem lasijis, weenâ wai otrâ mahzibas grahmatâ degunu eebahsis, — af zif driht tad fajauz wina prahtus gudribas augstprahtiba, tâ ka tas domâ, ka nu jau esot wišu pašauls gudribu šastrehbees. Tas runâ par wišâm leetâm, kas debesis un wirs semes, par tizibu un dsihwoschannu, basnizu un politiku, it kâ katram buhtu eepreeksch no wina padoms japrâsa, eekam kaut kas top eewests. Gûdriba un atsihschana ir teescham loti dahrgas mantas un muhsu tautu tanî sinâ us preekschu wadit, ta lai ir wišu firsnigâ wehleschanäs un pateesâ griba. Preeksch tam top dibinatas weenumehr wairaf skolas un ari wišas augstakâs skolas katram atwehrtas; tabeht ari aug gadu no gada weenumehr wairaf muhsu grahmatu krahhjums. Leetajat tad, mihtee jaunekli, uszihtigi, ko jums pašneeds! Zenschtees atsihschanâ un gudribâ jo deenas jo wairaf peeaugt, bet šargajatees no kahrbinaschanas, kurâ tas driht eekriht, kam deewbijiba nepaleef par gudribas pamatu, un kas atsihschanai peenemotees nepatur pašemigu firdi! Ta ir kahrbinaschana, kas wišâ pašaulê it ihpašchi teem useet, kuru atsihschana wehl ir wahja un nepilniga. Ihsti mahzits zilweks, kas šawu atsihschannu ir dsitaki ispehtijis un plašchaki pahrbaudijis, un tâpat ikfats, kas ar nopeetnu firdi zenschâs weenumehr wairaf us preekschu tift, atsiht pee katra špertâ šola, zif dauds atsihschanas winam wehl truhtst. Tas padara wiru pašemigu, ka winsch mehgina no katra zilweta, kam šchahda wai tahda atsihschana, klahst peemahzitees; tas padara, ka winsch nenizina neweenu, kas šawâ kahrtâ pilnigs, lai tas buhtu preekschneeks wai apatschneeks, mahzits wai nemahzits. Wet kas šchur un tur kahdas gudribas drusjinas šaknahbajis, šchahdu un tahdu atsihschannu eesuhzis un nu uspubschänäs leesmâs deg un domâ, ka jau esot panahzis

augstako gudribas pašahpeenu, tas top pareisi issmeets un nizinats no katra prahtiga zilweka. No tahdas uspuhschanas, fur behrns domâ buht pahrats pār wihru, mulkis pahrats pār gudru, skolneeks pahrats pār skolotaju, lai Deews juhs pašarga! Uspuhschanas un mulkiba ir dwihni; ihsta gudriba parahdâs pašemibâ. Pašemiga firds ir ta labâ seme, kurâ wiši mahzišanas un atsihschanas graudini labi war eesaknotees, augt un anglus nest, — augstprahtiba turpreti ir kâ kaitigs iwais, kas wišu juhsu godu un jaukumu samaitâ un juhs zilweku un Deewa preekshâ padara par gekeem, jo lepneem Deews turâs preti, bet pašemigeem winsch dod schelastibu“.

Depuiba ir pirmâis walgs, ko welns jums mehgina apmest; otrs ir neschkihstiba. „Efat nomodâ“, šaka apustuls, „jo juhsu pretineeks, tas welns, staigâ apkahrt kâ ruhkdams lauwa un mekle kuru tas aprihtu. Tam stahwat preti stipr tizibâ!“

Turat šawu meesu tihru un schkihstu! Beeminat, zif toti Deews juhs ar to ir godajis, ka winsch juhs ir radijis pehz šawa gihmja, ka Jezus Kristus ir peekemis juhsu meesu un ašinis, ka šw. Garš eeksch jums grib dšihwot, ka jums šawâ laikâ ar apskaidrotu meesu buhs to kungu redšēt waigu waigâ. Tapehz turat šawu meesu tihru. Tu baidees, ka nenokeshi šawas tihrâs drehbes, tew nepatihf tihru uhdeni šajautt, — at šargâ jo wairat šawu meesu un dwehseli no šagahnishanas!

Welns grib juhs neschkihstibâ eegrufst. Tapehz winsch eeksch jums nišnu tahrpu eeperinajis t. i. juhsu šauno šahribu. Tas ir glums un špihdigs, bet pilns kaitigu nahwes šaktu. Kad winsch ar šaweem nahwigeem šobeem košch, tad tas eelaisch eeksch jums šawas ungunigâs nahwes šahles uu samaitâ juhs lihds pehdigai ašins lahšitei.

Un lai wiensch waretu audsinat scho tahru eefsch jums, tad tas tam pasneedi daschadu flitu baribu. Zaur azim un aufim tas to jums eelaisch. Tas padara, ka meejas fahribas uguns fahf degt, un juhs nabadsini, lidinajatees ka odi apfahrt, kamehr paschi aibegatees un uguni eefrihtat.

Teescham katram, kas juhs mihle, jafschelojas un jaraud, ka reds, ka tif dauds juhsu starpa to apgehrbu, to Deews jums apwilzis, to eerozi, to wiensch jums demis, — fwehtu bijaschanu un kanneschanos, to wiensch eefsch katra zilweta radijis, — pee malas met un pretineekam padodas! Schehlums useet, kad dsirdam, ka jaunekli ka laupitaji apfahrt blandas, mahjas eelauschas un tur ka fleepawas wisdahrgako mahjas ihpafschumu, mahjas behruus zaur beskaunigeem darbeem samaita. Wai tur nedeg elles uguns firdis un lozeklods, uguns, kas tos fadedsina, kam tas useet?

Un wai naw jaraud, kad jadsird un jareds, ka ari meitas ta wisu fwehtu bijaschanu un kanneschanos atmet, ka tas sawu augstako un dahrgako mantu, sawu godu un sawu schlihtibu tahdeem funeem apafsch kahjam met un kauj dublods eemihlt, — kad tas panes, ka tahdi laupitaji un dwehfeles un goda bendes tam tuwojas un, kas wehl reebigaki ir, paschas teem usmahjas un ta fleepawu rotas nododas! Teescham, tur neweens zits nesajuhrt preeku to dsirdot ka sahtans ween! Ta ka pee deewbijigeem laulateem laudim Deews ir tas treschais winu starpa, ta ir sahtans tahdu mankas pahru faimueeks, kas tos furina un dedsina un teem weetu sagataro, lai tad beidsot wineem weetu fataifitu tur, kur raudaschana un jobutrihjeschana ir winu pelnita alga.

Un lai tas juhs tif tahlu waretu pawest, us to winam ir dauds palihgu. Meesastahribas ir tas jahles, kuras

winsch jums mehgina eelaist, it ihpafchi ar kahdam otram nahwes sahlem kopâ, to is schnaba glahses un alus pudeles dser. Nur schnabis lihst eefschâ, tur schkhistiba un kauneschanas behg ahrâ, ari prahтинsch laischas lapas. Prahtigs top mulkis, gudrs top gefis, zilweks top besprahhtigs lops. Nur ir pahrleeta ehschana un dsereschana, plihfeschana un rihschana, tur ir welna kahsas, tur winsch ir saimneeks un grehks un kaunâs kahribas ir kahsu isrihtotaji. Tur tas staigâ apkahrt kâ ruhkdams lauwa un meklè, kuru tas waretu apriht. Tur tas eekarsè sawu saimi, mahza wineem beskaunigus wahrduus un smirdoschas dseefmas, sawed neschkhistibâ wai ari matos kopâ. Un kad tas sawu saimi ir labi pahrdinajis un padsirdinajis un ar tumfibas eerotscheem ispuschkojis, tad tas tos wed, kur grib, wai us mauzibu wai laulibaspahrkahpschanu, wai us bahrschanos wai plehschanos, wai us sagfchanu, wai zitu kahdu kaunu darbu.

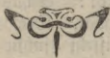
Tapehz fargajees, mans dehls, mana meita, no tahdam welna kahdam un sapulzem! Kas no nelabas smakas bihstas un jau no tahleenes fargajas, tas smirdoschâ bedrè neekriht. Behdi no kahrdinaschanam un kahrdinatajeem! Labaki behgt nekâ kfrist! Kaunas eeraschas un usweschanas peelihp weegli kâ nikna flimiba. Weena dsirfstelite war leelu uguni fazelt un weens nahwes sahles pileens, kad tas schnaba glahsè eepil, war wisu schnabi samaitat. Tâ war ari weens pats beskaunigus wahrds, kad tas zaur aufim sirdi eekriht, weena pate kauna preekschsihme, kad azis to dwehselei kâ neschkhistu bildi rahda, eekschkigo dsihwi ispostit un meesu un dwehseli ar kaunu kahribu peepildit. Kad ahbolam ir tahrsferde, wai kad wina misa ir apskahdeta, tad tas driht sapuhst. Tapehz fargajat sawu sirdi no neschkhistibas un sawu godu no sagahnischanas, ta juhs kaunâ un grehkâ nekrihtat!

Efat tad nomoda! „Swehtigi tee firds =
 ſchliſtee, jo tee Deewu redjès!“ Schliſta firds
 ir gaiſch ſpeegeliſ. Tani ſpihd eekſchâ debefſ ſaule, Deewa
 gaiſma. Tur atſpihd ſchliſtiba, paſemiba, pateefiba, uſtiziba
 un paſtahwiba. Tur leezina azis un mute, wahrdi un darbi:
 „Redſi, taſ ir mihlſch, ihſts un ſchliſts Deewa behrnſ!“
 Winam ir rota, dahrgaka par ſeltu un ſudrabu, puĸem un
 pehrlem. Deewa ſwehtiba ir winam par datu. Zeturtâ
 bauſchla ſwehtiba top paſemigeem, ſchliſtas firds apoſo-
 ſchana ſchliſteem par ihpaſchumu. Redſat, tad preezajâ
 wiſi par jums, juhſu wezaki, juhſu draudſe, juhſu mah-
 zitajſ. Tad juhſ mihlê wiſi tee, kaſ nelaujâſ zaur augſt-
 prahtibu un uſpuhſchauoſ peewiltees. Wiſi, ari juhſu
 paſchu mahjaſ beedri un draugi mihlê juhſ tad ar ſchliſtu
 ſwehtu mihleſtibu, kaſ ir tuhſtoſchreiſ dahrgaka nekâ meeſiga
 mihleſtiba. No paſemigeem un ſchliſteem jauneem laudim
 iſaug uſtizigi laulati draugi, kreetni ſaimneeki, godigi amata
 wiſri un deewbijigi draudſeſ lozekli. Bet tur lai dabu
 paſemigu un ſchliſtu firdi? Echôſ gara augkuſ juhſ ne-
 ſpehjat ſew paſcheem gahdât. Deewſ patſ ir taſ, kaſ uſ
 to ſawu labo ſehklu iſſehj juhſu firdiſ. Winſch ir to
 darijiſ zaur ſaweem wahrdeem un ſakramenteem, zaur
 ſawâm ſchehlaſtibâſ dahwanâm, zaur ſawu mahziſchanu un
 audſinaſchanu, to winſch jums ſawâ draudſê paſneedſiſ.
 Turat tad Deewa dahwanâſ zeenâ un godâ; turat wina
 wahrduſ. prahtâ! Laſat, klaufat, nemat toſ pee firdſ!

Augat garigâ atſiſchana un gahdajat wiſwairat par
 ſawa gara iſglihtibu! Laſat labâſ, derigâſ grahmatâſ, kaſ
 prahtu modina un pazilâ, juhſu gara robeſchâſ paplaſchina
 un jums latrâ ſinâ pilnigaku atſiſchana paſneedſi! Mehgi-
 najat allaſchin ſawas gara dahwanâſ pawairot! Ihſta
 atſiſchana padara ari dſihwi ſchliſtaku eekſchigi un ahri-
 galiſ, ka Deewa gaiſma war dſilaki juhſu firdi ſpihdêt

un juhsu dšihwê sawu spehku spehzigati parahdit, tà ka juhs peeaugat schehlastibâ pee Deewa un zilwekeem.

Nu mani mihtee jaunee laudis, mehš wehlam jums teescham wišu labu, kas ir debestis un wirš semes. Juhs esat mums mihti. Kuri wezaki, wai meefigi, wai garigi, tad nemihletu sawus behrnus! Laujatees tad luhgtees un pašubinatees! Turat, kas jums ir, kas jums no Deewa, wezakeem un draudses ir dots; peeminat, ko juhs Deewam, wezakeem un draudsei šw. altara preekščâ esat šolijušchi. Zensčatees ustizibâ, nomodâ esot un luhdsot, strahdajot un zihnotees sawas šolischanas peepildit! Stahwat stipri šahrdinatajam preti; topat stipri eefšch Deewa! Kad juhs eefšch wina palikšee, tad juhs dabušeet no wina schehlastibu un kad juhs ar wina zihnišitees, tad juhs panahkšeet zaur wina uswahreshanu! Amen.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0310076872

